75 років СЛУЖБИ НАРОДОВІ

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303. 434-0237, 434-0807. УНСоюзу: 435-8740. — Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125. УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. No. 12. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го СІЧНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 19, 1968 Ч. 12. VOL. LXXV.

У 50-РІЧЧЯ ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

50 РОКІВ ТОМУ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД САМОВИЗНАЧИВСЯ, ПРОГОЛОСИВШИ 22 СІЧНЯ 1918 РОКУ ПОВНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ І СУВЕРЕННІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ, ВСТАНОВЛЕНОЇ ЙОГО ВОЛЕЮ, СЛОВОМ І ДІЛОМ

Будинок Педагогічного Музею в Києві, в якому відбувалися сесії і наради Української Центральної Ради і в якому прийнято Четвертий Універсал.

ЧЕТВЕРТИЙ УНІВЕРСАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ 22 СІЧНЯ 1918

НАРОДЕ УКРАЇНИ!

Твоєю силою, волею, словом утворилась на Українській Землі вільна Українська Народна Республіка. Здійснилася давня мрія Твоїх батьків, борців за волю й право робочого люду!

Та в трудну годину народилась воля України. Чотири роки жорстокої війни обезсилили наш край і народ. Фабрики не виробляють товарів. Підприємства здержують свою працю, залізні дороги розбиті, гроші падають у ціні. Скількість хліба зменшується. Наступає голод. По краю розмножилися ватаги грабіжників і убійників, особливо, коли з фронту рушило російське військо, творячи криваву різню, безлад і руїну на нашій землі.

З приводу всього того не могли відбутися вибори до Українських Установчих Зборів, у визначенім нашим попереднім Універсалом реченці й не могли відбутися ті Збори, визначені на нинішній день, щоб перебрати з наших рук тимчасову найвищу революційну власть над Україною, установити лад у нашій Народній Республіці й зорганізувати нове Правительство.

А тим часом петроградське Правительство Народних Комісарів виповіло війну Україні, щоб повернути вільну Українську Республіку під свою власть, і посилає на наші землі свої війська — червону ґвардію, большевиків, які граблять хліб у наших селян і без ніякої заплати вивозять його в Росію, не зоставляючи навіть зерна, приготовленого на засів, убивають невинних людей і сіють усюди анархію, убийство й злочин.

Ми, Українська Центральна Рада, робили всякі заходи, щоб не допустити до тої братовбивчої війни двох сусідніх народів, але петроградське Правительство не пішло нам назустріч і веде дальше криваву боротьбу з нашим народом і Республікою.

Крім того те ж саме петроградське Правительство Народних Комісарів починає проволікання мира й закликає до нової війни, називаючи її „святою". Знов поллється кров, знов нещасний робочий люд буде мусіти приносити в жертву своє життя.

Ми, Українська Центральна Рада, вибрана з'їздами селян, робітників і солдатів України, в ніякім разі не можемо згодитися на те, ніяких війн піддержувати не будемо, бо український народ бажає мира й мир повинен прийти можливо як найскорше.

Та для того, щоб ні російське Правительство, ні ніяке інше не ставило перешкод Україні в установленню того бажаного мира, для того, щоб повести свій край до ладу, творчої праці, закріплення революції й нашої волі, ми, Українська Центральна Рада, оповіщуємо всім горожанам України:

Віднині Українська Народна Республіка стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу.

З усіма сусідніми державами, а саме: Росією, Польщею, Австрією, Румунією, Туреччиною й іншими ми бажаємо жити в згоді й приязні, але ніяка з них не може вмішуватися в життя самостійної Української Республіки.

Власть у ній буде належати тільки до народу України, іменем якого, поки зберуться Українські Установчі Збори, будемо правити ми, Українська Центральна Рада, представництво робочого народу — селян, робітників і солдатів та виконуючий орган, який віднині буде називатися Радою Народних Міністрів.

І отсе, перш усього, поручаємо Правительству нашої Республіки, Раді Народних Міністрів, від сього дня вести початі вже мирові переговори з осередніми державами вповні самостійно й довести їх

(Закінчення на стор. 3-ій)

Професор Михайло Грушевський
Голова Української Центральної Ради і перший Президент Української Народної Республіки

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН У ЗВЕРНЕННІ ПРО СТАН УНІЇ НАЗИВАЄ МИР І ДОБРОБУТ ГОЛОВНИМИ ЦІЛЯМИ АМЕРИКИ ТА РЕКОМЕНДУЄ ЗАХОДИ ДЛЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ

Вашингтон. — В середу, 17-го січня, о год. 10-ій ввечорі президент Линдон Б. Джансон виступив на спільній сесії Конґресу ЗДА із своїм зверненням про Стан Унії, називаючи мир і добробут головними цілями Америки та рекомендуючи ряд заходів для досягнення тих цілей. Президента під час його приходу на залю та під час промови багато разів і довго оплескували члени Конґресу.

„ЦІЛЛЮ АМЕРИКИ Є МИР"

Першу частину свого звернення „Про Стан Унії", виголошеного у середу 17-го січня ц.р., президент Джансон — після короткого загального красномовного вступу, присвятив закордонно - політичним справам. Президент навів спершу внутрішньо - політичні, соціяльні й воєнні успіхи, осягнені у Південному В'єтнамі: тамошні вибори, звільнення великої території від панування комуністів, програ комуністів в усіх більших битвах. Президент назвав усе це „всіма познаками поступу". Однак він ствердив, що не вважаючи на свої втрати, ворог дальше перекидає війська і матеріял через кордон до Південного В'єтнаму, покладаючи надію на те, що Америка „не витримає". Президент запевнив, що „наша терпеливість і наша витривалість буде відповідати нашій силі; агресія ніколи не втримається". „Однак нашою ціллю є мир і мир в можливо найшвидшому часі". Нав'язуючи до недавньої північно - в'єтнамської заяви про готовість „говорити" після того, як Америка беззастережно й остаточно припинить бомбардування Північного В'єтнаму та всі інші свої бойові дії, Президент ствердив, що „не може бути ніяких таємниць щодо питань, на які треба відповісти, поки буде припинене бомбардування". Президент вимагає „встановлення бази для переговорів". Якщо вона буде встановлена, то Америка порозуміється з своїми союзниками щодо припинення всіх бойових дій. Однак ворог не може віднести односторонньої користи з припинення бомбових налетів. Президент покликався на недавню розмову з Папою і повідомив, що саме перед приїздом до Конґресу повідомив Папу, що Америка і її союзники не припинять заходів щодо осягнення миру. Ствердивши успіх у переговорах про обниження митно - торговельних бар'єрів у взаєминах з Европою та щодо економічної інтеґрації в Південній Америці, Президент запевнив, що „в Азії, країни від Кореї і Японії по Індонезію скріплюють свою економіку і політичну співпрацю, забезпечені американським щитом". Він підкреслив успіх недавньої подорожі віцепрезидента Гомфрі по африканському континенті, а торкнувшись ізраїльсько - арабської війни в червні мин. року, Президент виявив, що тоді „вперше використано гарячу лінію" між Вашинґтоном і Москвою, після чого встановлено на Середньому Сході перемир'я. Президент висловив надію, що вдасться осягнути мирну тривку розв'язку кіпрської проблеми. Він заявив готовість — без уваги на „радикальний екстремізм" в Комуністичному Китаї — погодитися на культурний обмін з Китаєм та дозволити на виїзд туди журналістів. Президент висловився теж оптимістично про заємини ЗДА й СССР, дармащо признав, що „існують ще між нами поважні розбіжності". „Але, не вважаючи на поступ — мусимо зберігати військову силу, здатну опертися кожній загрозі для безпеки цієї країни, без уваги на характер агресії..."

У ВНУТРІШНІХ СПРАВАХ

Президент заявив напочатку свого звернення про Стан Унії, що приходить до Капітолю, цього дому демократії, щоб, згідно з Конституцією, поінформувати членів Конґресу і всю країну про стан ЗДА. Ця країна має виконати свої обов'язки у відношенні до закордонних держав і до себе самої.

(Закінчення на стор. 5-ій)

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР НАД СТЕЙТОВИМ КАПІТОЛЕМ КОННЕКТИКАТ

Гартфорд, Конн. (І. К.) — Як вже інформовано, столиця Коннектикату, Гартфорд стоїть на передодні святкувань двох Золотих Ювілеїв: 50-річчя Української Національної Революції і Української Державности. Дня 11 січня, губернатор Джан Демпсі приняв делеґацію, що її очолив голова місцевого Відділу УККА інж. Олександер Пришляк, та видав проклямацію, проголошуючи 22-го січня Днем Української Незалежности в Коннектикат. Членами делеґації були: о. декан Степан Баландюк, о. прот. Федір Коваленко, о. Сергій Пастухів — Бріджпорт, д-р Ярослав Туркало — Ню Гейвен, п. Михайло Тимків — Вилиментик, п. Мирон Техльовець — Норвіч, пп. Олександер Рудзинський і Михайло Мельник — Гартфорд, панна Катря Зень — Пласт і панна Марія Піґан — СУМ — Гартфорд.

Губернатор стейту Коннектикат Джан Демсі, в приявності української делеґації, підписав проклямацію, проголошуючи 22-го січня 1968-го року „Днем Української Незалежности" в стейті. На фото, за губернатором, стоять (зліва): о. прот. Федір Коваленко, о. декан Степан Баландюк, інж. Ол. Пришляк — голова Відділу УККА в Гартфорді, о. Сергій Пастухів, д-р Я. Туркало, Мих. Тимків, Ол. Рудзінський, Марія Піґан, Катря Зень, Мих. Мельник і Мирон Техльовець.

У рамках цих святкувань зорганізовано і відкрито у Головній Публічній Бібліотеці в Гартфорді виставку українського мистецтва, даючи можливість американській публіці познайомитись з кращими зразками українського мистецтва. Виставка буде відкрита щодня до кінця місяця січня. Саме Свято — Концерт відбудеться в неділю, 28-го січня о годині 3-ій пополудні в оперовій залі Бушнел Меморіял в Гартфорді. До Почесного Комітету цього Свята запрошено губернатора Демпсі, обох наших Владик, Кир Йосифа і арх. Мстислава, священиків і голів УККА стейту Коннектикат. Головними промовцями будуть: генерал Павло Шандрук та екзекутивний заст. президента УККА і головний предсідник УНС п. Йосип Лисогір. В мистецькій програмі виступить Хор „Думка" з Ню Йорку, оперова співачка Марта Кокольська, скрипаль проф. Володимир Цісик і піяністка п-нна Марія Цісик. — Це Свято повинно стати маніфестацією усіх українців цілого стейту Коннектикат в його столиці Гартфорді.

СВІТОВИЙ ТРИБУНАЛ ПУБЛІЧНОЇ ОПІНІЇ СУДИТИМЕ КОМУНІЗМ ЗА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЛЮДСТВА

Вашингтон. В днях від 19 до 21-го лютого тут відбудеться Світовий Трибунал Публічної Опінії, який судитиме комунізм за злочини проти людства. Цей трибунал, що складається з видатних юристів Східньої Европи, Південної Азії, Латинської Америки, як також і З'єднаних Держав Америки, збереться в Залі Націй Джорджтавнського університету та вислухає свідків і обвинувачувачів, між якими є найвидатніші знавці комунізму в світі. Свідчення складатимуть також свідки, що жили під комуністичним режимом та були його жертвами. У судовій розправі братимуть участь адвокати для обвинувачів і оборони. Між численними свідками будуть, між іншими, д-р Джозеф Даннер з Єшівського університету в Ню Йорку, який зізнаватиме про сьогоднішній стан жидівської меншини в Совєтському Союзі; д-р Герміньо Портель-Віля, відомий кубинський дипломат і журналіст; Стефан Т. Поссоні, визначний авторитет в справах комунізму з Інституту Гувера в Стенфордському університеті; о. Ричард Вурмбрандт, що був священиком в Румунії до 1964-го року; Філіп Аббот Лус, колишній член т. зв. Прогресивно-робітничої партії, що є зорієнтованою на червоний Китай комуністичної партії Америки; Герберт Філбрик, колишній аґент Федерального Бюра Інвестиґацій, що вдавав комуніста для контррозвідчих цілей; Юджин Лайонс, старший редактор „Рідерс Дайджесту" і відомий знавець Совєтського Союзу, та багато інших. Між адвокатами для обвинувачення називається С. Дікермана Вілліямса з фірми Бейкер, Нелсон Вілліямс і Мічел з Ню Йорку; д-ра Вілліяма Робертса, деректора інституту міжнародного права в Католицькому університеті у Вашинґтоні; та Фреда Шлафлі з фірми Шлафлі, Ґодфрі і Фіцджеральд в Шикаґо. Під судом будуть Комуністичні партії Совєтського Союзу, Китаю, Мадярщини, Югославії, Польщі, Чехословаччини, Північної Кореї, Північного В'єтнаму, Куби і ЗДА. На розправу, сесії якої триватимуть від год. 10 до 12 вполудне і від 2 до 5-ої пополудні, буде допущена публіка, включно з фотографами.

22-го січня буде „Днем Української Незалежности" в Ню Йорку

Ню Йорк. — Ця світова метрополія, подібно, як і багато інших міст та стейтів Америки, відзначить 50-річчя проголошення незалежности Української Народної Республіки 22-го січня як „День Української Незалежности". Посадник міста Джан В. Ліндсей видав у цій справі проклямацію, в якій сказано:

„Тому, що всі народи дорожать своїм минулим, зокрема тоді, як воля і незалежність становлять таку величню частину національної історії; і

Тому, що п'ятдесять років тому, 22-го січня, була проголошена незалежність Української Республіки, який то день Українці нашого міста врочисто відзначають кожного року; і

Тому, що наші українські співгромадяни відзначають сьогодні ці роковини поновним потвердженням своєї віри у волю для всіх людей,

Отже тому я, Джан В. Ліндсей, мейор міста Ню Йорку, проголошую оцим 22-го січня 1968-го року як

„ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ"

в місті Ню Йорку та закликаю всіх чоловіків і жінок нашого міста приєднатись в надії, що невід'ємні права всіх народів будуть вкороті здійснені".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Ict. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Актуальний IV Універсал

З усіх подій, що їх вільні українці відзначають за щорічною традицією, проголошення Українською Центральною Радою IV Універсалу 22 січня 1918 року є, безумовно, подією найбільшою своїм всебічним далекосяжним значенням. Коли на прийняття IV Універсалу в значній мірі вплинули безпосередні причини також тактичного характеру — конечність вислати на мирові переговори до Берестя власну делеґацію — то сьогодні, через 50 років після того, ніхто вже про ті тактичні причини не згадує. Це дивний парадокс: коли не стало української держави — акт, яким її створено, набув більшої ваги, аніж тоді, коли його схвалювано.

Аналізуючи „по нитках" документ IV Універсалу, можна знайти в ньому звороти, які своїм змістом чи своєю стилізацією породжують сумніви або застереження. Однак, всі вони блíднуть і тратять значення на тлі одного речення, яке властиво є стрижнем усього того акту і становить єдиний величезної ваги його зміст: „ВІДНИНІ УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА СТАЄ САМОСТІЙНОЮ, НІ ВІД КОГО НЕЗАЛЕЖНОЮ, ВІЛЬНОЮ, СУВЕРЕННОЮ ДЕРЖАВОЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ". Коли зважити, що це сталося 22 січня 1918 року, а чейже ще в березні 1917 року в усій Україні, що знаходилася в межах царської Росії, не було ні одної української школи, ні одної газети, ні одної „Просвіти", не вільно було виставляти навіть побутових театральних п'єс ані влаштовувати концертів народних пісень, то проголошення „ні від кого незалежної, вільної, суверенної держави українського народу" через 10 місяців після такого пустельного стану було насправді історичним чудом.

І власне тим пустельним станом треба з'ясовувати пізнішу прогру української визвольної революції й війни. В історичний момент свого визвольного зриву український нарід не був ще перейнятий свідомістю потреби власної держави, а не був тому, що перед тим переживав понад 200-літню неволю. Ця неволя, накинена Україні підступом і зброєю після Переяславського договору 1654 року і після битви під Полтавою в 1709 році настільки приспала національно - політичну свідомість в народних масах, що вони не підтримували зорганізовано і здисципліновано рідної держави, проголошеної IV Універсалом. По всій Україні поширився, наче вогонь по степу, ентузіязм з вибухом національної революції. Але це був солом'яний вогонь, це було захоплення, що виринало імпульсивно із свідомости своєї національної відрубности від „кацапа", свідомости, спертої на глибокому переконанні, що тільки у власній суверенній „ні від кого незалежній державі" можна осягнути повноту політичної, культурної й економічної свободи. Україну, за віщими словами Шевченка, в „огні окрадену збудили". І тому змагалася за неї послідовно і вперто жменя вояків Української Армії, а масові повстання вибухали і вщухали, за ввесь час визвольної війни не давши охопити себе єдиним військовим плянуванням й єдиним командним центром.

Це якийсь дивний парадокс, що нині, після довгих 50 років, тодішні окремі події в Україні залишаються наче сповитими мрякою, але проголошений серед тих подій IV Універсал стоїть наче полум'яний стовп і своїм сяйвом вказує шлях у майбутність. Актуальне значення IV Універсалу в тому, що він поставив крапку над „і" державного самовизначення українського народу. І ми змагаємось тепер не за „право на самовизначення", а за привернення стану, в якому те самовизначення здійснено. Актуальне значення IV Універсалу в тому, що він — отим одним угорі наведеним сакраментальним реченням — зформулював в Україні і в розсіянні сущих українців політичні ціль — привернути свою рідну, ні від кого незалежну суверенну державу. Ворожий окупант створив фікцію української держави під фірмою УССР, як засіб для легшого і рафінованого поневолювання народу, — як ніби вентіль для українських політичних амбіцій і як вивіску для баламучення своїх і чужих. Безоглядна русифікація не рахується з отією вивіскою УССР. І та вивіска не всилі збаламутити нікого, хта знає суть російського імперіялізму та брутальну безоглядність його носіїв.

Після великої української визвольної революції і війни, після десятків років ворожої окупації з усіма її кривавими періодами — український нарід сьогодні вже не той, яким був 50 років тому. Тільки сліпота, прикметна всім поневолювачам - сатрапам, може давати їм віру, що вони зможуть знівечити український державний гін і звести знову український нарід на рівень етнічної маси. І коли прийде знову історична нагода, то „чудо" українського пробудження буде вже інше — тривке, основне, державнотворче. І тоді всі українці в Україні і поза нею сущі прославлятимуть IV Універсал — уже вольними устами.

В. Кедровський

22 СІЧНЯ 1918 І 1919 РОКУ

По кількох місяцях з дня проголошення соборнос т и українських земель, а саме 10 травня 1919 року М. Євшан писав у газеті „Народ": „Те, чого Т. Шевченко так колись боявся, сталося: Україна пробудилася серед огню та бурі, серед загальної світової катастрофи, і, окрадені, грабовані та насилувані з усіх боків сусідами, не знаходячи ніде й ні в кого не то співчуття, а простої справедливости для себе, ми примушені проти цілого світу ворогів повстати й боротися, аби вибороти собі право самостійного життя. Основи життя потрясені, дах над головою горить, ворог з усіх боків шарпає нашу землю, а ми примушені будувати свою державу, не позбиравши й половини тих сил, які нам порозкидала воєнна хуртовина.

„Це наше лихо, що ми заскоро, а мусіли таки стати до боротьби за самостійність. Серед тривог і пожару ми примушені організувати свої сили, не маючи нічого — поставити все на ноги, без ніякої підготови здавати іспит зрілости на самостійну націю"...

Український нарід на всіх його землях той іспит витримав і не лише проголосив українську державність, але й став до тяжкої, кривавої оборони її від чужинецьких напасників. Оборона української державности, започаткована в 1917 році, точиться й досі, бо землі України окуповані ч у ж о ю збройною силою, нарід наш закутий у московські кайдани. Боротьба українського народу за звільнення своєї держави від чужинців точитиметься так довго, аж поки він не осягне своєї мети. Нарід, що був вільним, нарід, що сотки років прагнув до волі й осягнув її хоч на короткий час, ніколи не відмовиться від свого ідеалу бути вільним і ні від кого незалежним господарем на своїй власній землі.

Антін Крушельницький, ядерно характеризу ю ч и стан українських земель, в якому застала їх революція 1917 року в Росії, а потім революція 1918 року в Австро - Угорщині, писав у журналі „На Переломі" в березні 1920 року:

„Спільно пролитою кров'ю, спільною тюрмою об'єднується дух народу.

„Велика, безкрая, бездонна глибина трагедії нашого народу.

„Закований сусідами, перебув у жорстокій тюрмі цілі століття, похилився в ярмі неволі, дійшов до найнижчого ступня приниження — до забуття свого імени.

„У такому стані застала його світова війна, і потрясла його, невільника, в його тюрмі! І задзвеніли кайдани, а їх звук для нього був гаслом до боротьби за волю: кидається у вир тієї війни наш нарід на всьому просторі українських земель. А на устах у нього гасло: братів визволяти. Сам невільник — зривається братів визволяти.

„І зачинається визволення. Стають ряди Українських Січових Стрільців по одному боці бойового фронту, йдуть визволяти братню Україну, братній український народ з-під московського ярма. А проти них стоять цілі маси українського народу, несуть теж визволення галицьким братам з-під польської й австрійської кормиги. Карпати, Маківка, Золота Липа — це болючі свідки кривавих змагань рідних братів, синів одного народу, що, самі поневолені, братів визволяють. Кривава, болюча трагедія на цілі роки простягається. Найбільш кривава із усього, що діялося в тих роках на землях, охоплених пожаром війни, — бо добровільно взята на свої плечі, бо свідомо ведена по обох боках. Так тут, як і там, — в користь завойовника.

„Розвалюється московська тюрма, за нею Австро-Угорщина, об'єднуються віти українського народу, настає момент, коли спадає полуда з очей, коли новий ідеал: САМОСТІЙНА УКРАЇНА", присвічує всьому народові..."

Нам, тоді молодому поколінню, судилося бути свідками й учасниками того великого історичного процесу, коли наша нація, пробудившись з віковічного сну, стала до боротьби за свої права, за ті гасла, що мусить ставити собі кожна жива нація.

Нам судилося бути свідками того величезного національного пориву, того величезного захоплення, що опанувало українські широкі маси, що повело їх у бій за національні ідеали, що наказало тисячам віддати своє життя, пролити свою кров в ім'я здійснення національних ідеалів.

Придніпрянській Україні припало першій стати до зорганізованої боротьби за українську державу. По революції 1917 року в Києві засновано Українську Центральну Раду, що стала українським революційн и м парляментом, найви щ и м державним органом України.

„Українська Центральна Рада, — говориться в деклярації, проголошеній у 1922 році колишніми її членами, — склалася в березні 1917 року з представників усіх українських організацій міста Києва. Український Національний Конґрес у Києві в квітні того ж року затвердив її, доповнивши представниками організацій з усіх губерній України. Всеукраїнські з'їзди селянства, робітництва, вояків, політичних партій, учительства, кооператив, земств та інших громадських організацій, а також національні меншості України поповнили склад Української Центральної Ради своїми делеґатами і створили таким чином всенародне вільне представництво України. Кожна українська і неукраїнська громадська, полі т и ч н а, культурна чи економічна організація в Україні мала змогу послати до того представництва своїх заступників. Тому Українська Центральна Рада представляла волю всього населення України, усіх її народів. Не були в ній заступлені лише ті групи, що не визнавали демократії.

„Українська Центральна Рада своїми чотирма універсалами розгорнула державну самоуправу українського народу від автономії до самостійности. Вона скинула з українського народу страшні московські кайдани, які довгі роки сковували його політичний і культурний розвиток.

„Згідно з незаперечною, ясно висловленою, свобідною волею населення України, Українська Центральна Рада проголосила створення Самостійної, Суверенної Української Держави — Української Народної Республіки. Вона створила збройну силу українського народу, Армію Української Народної Республіки.

„Буйний розвиток українського шкільництва, від нижчого до найвищого, зорганізування варстатів української наукової й мистецької праці; розквіт красного письменства й преси; визволення Української Православної Церкви з московської неволі — всі ці яскраві ознаки чуда воскресіння українського Лазаря були спричинені творчою дією Української Центральної Ради.

„Законом про національно - персональну автономію Українська Центральна Рада встановила правні основи для людяних взаємовідносин між усіма народами України на засадах свободи, рівности, самоуправи й згоди.

„Законом про землю вона забезпечила господарський розвиток селянства та харчові потреби всього населення України. Законом про восьмигодинний робочий день вона подбала за робітництво і встановила державний контроль над промисловою продукці є ю країни.

„Нарешті, конститу ц і я Української Республіки ґарантувала кожному громадянинові, без огляду на його походження, віру й політичну та національну приналежність, всі громадянські права, включно з свободою слова, друку, зборів, житла, пересування та вибору заняття".

Українська Центральн а Рада завершила свою широку працю проголошенням суверенности Українськ о ї Республіки. У відповідь на це Москва виповіла Україні війну, щоб знову захопити її в свої руки.

Не ставемо тут переповідати відомі всім факти з тієї кривавої доби, а зазначуємо лише головні прояви відродження українського народу на всіх українських землях та його прагнення створити єдину соборну Українську Республіку.

Отже, по розвалі Австро-Угорської держави українці на західньоукраїнських землях відразу почали організуватись у свої крайові національні організації, а

(Закінчення на сто. 4-ій)

ПІДСУМКИ ОДНОГО З'ЇЗДУ

В неділю 10 грудня м. р. у Варшаві відбувся IV з'їзд делеґатів Українського Суспільно - Культурного Товариства — УСКТ. Такі з'їзди скликає Головне Правління УСКТ щочотири роки — дивне статутове обмеження для живого, не музейного товариства. У з'їзді взяло участь 95 делеґатів, між ними, як повідомляло „Наше Слово" з Варшави — 14 жінок, 26 осіб з високою освітою, 40 — з середньою. 72 делеґати — це люди, які не мають ще 40 років. 43 — члени партій та спілок молоді. Велику кількість делеґатів становили вчителі українських шкіл або ті, що навчають української мови в польських школах.

Звіт Головного Правління УСКТ опубліковано ще перед з'їздом. Підписаний він був лише ініціялами „ГП", ніби це товариство законспіроване або ж його керівники бояться виступати під власними прізвищами в „народовій" Польщі.

Звітна доповідь розпочинається словами „товариші делеґати", хоч в Польщі прийнято звертатись „панове", а по - українськи слово „делеґат" пишеться через „ґ".

Спочатку йде оптимістична — пропаґандивна заява: „Завдяки правильній національній політиці партії і народної влади ми маємо можливості вести культурно-освітню діяльність, заспокоювати культурні потреби українських середовищ, батьківщиною яких є Народна Польща". Заява, в якій чути нотки „вірнопідданства" пануючій нації, підкріплена ще й таким додатком про членство українців з УСКТ в комуністичній п а р т і ї Польщі, званій „робітничою партією": „відбуваються с я значні процеси у свідомості як членів УСКТ, так і взагалі українських середовищ, доказом чого може бути Ольштинська організаці я УСКТ, в якій майже кожний третій є членом ПОРП".

У звіті стверджено зростання української інтеліґенції в Польщі, масове переселювання українських родин із сіл до міст і — без подання причин — виявлено, що з 215 тисяч українців у комуністичній Польщі тільки 4 770 осіб належать до УСКТ. Якщо кілька років тому УСКТ займався в першу чергу культурними справами, розвитком українського шкільництва, рідної культури, збереженням традицій, то тепер головну вагу кладеться, після „налагодження контактів з УССР" — на „ідейно - виховну діяльність". У звіті сказано:

„Ворожі нам пропаґандистські осередки, особливо в ФРН і США, слідкують за нашими досягненнями, ведуть проти нас брехливу наклепницьку кампанію, використовують найменші наші недоліки та труднощі, щоб викликати в свідомості людей тривогу та сумніви. Тому не можна нам послаблювати свою ідейно - виховну діяльність, а, навпаки, слід її посилити, щоб зробити ще більше відпорними членів і українські середовища на спроби ворожої пропаґанди.

„Українські націоналістичні осередки в ФРН і США намагалися і намагаються всілякими способами наблизитися до украінських середовищ у Польщі. Висилання різнорідних брошур і газет з особливо продуманими та брехливими статтями є їх постійним зайняттям. Треба однак ствердити, що всі їх намагання зустрічають велику відсіч українського середовища, що не виключає можливости впливу цієї пропаґанди на окремих людей".

Відзначаючи деяке пожвавлення гуртків самодіяльности, що йде знизу, а не від ГП УСКТ (кількість гуртків зросла за 4 роки з 37 до 79), автори звіту визнають, що деякі відділи чи гуртки УСКТ вже зліквідувались: „Гуртки, які перестали діяти в Біло - Підляському, Шпротавському повітах, в Катовицях, Познані, а також ряд гуртків в Кошалінському і Ольштинському воєвідствах вимагають всесторонньої перевірки й аналізи".

У звіті підкреслюється, що Головне Правління УСКТ дедалі більше йде назустріч вимогам ПОРП і КПСС. Ось як, наприклад, встановлено репертуар для гуртків: „У „Репертуарн о м у збірнику" ч. 3 від лютого 1967 р., присвяченому 50-им роковинам Жовтня, вміщено такі обов'язкові для всіх хорів пісні, як „Ленін з тобою завжди", „Шалійте, шалійте", „Варшав'янка", „Марш Гвардії Людової" та інші. Ці факти свідчать про цілі і напрямки праці естрадних гуртків".

У висліді таких і подібних заходів, як також шовіністичного тиску польської вулиці, а можливо й влади, наклад тижневика УСКТ „Наше Слово", становить тільки 8 200 примірників! „Українську антологію „Гомін" видано у 1964 році тиражем 3.000 примірників. Це збірка поезій та оповідань українських письменників, що живуть у Польщі. В збірці показано вибрані твори усіх письменників, які належать до Літоб'єднання, що існує при ГП УСКТ. Видання „Гомону" мало стати поштовхом до дальшої творчої праці наших літераторів. На жаль, треба ствердити, що до сьогоднішнього дня значна кількість „Гомону" не розійшлась".

Із звіту видко, що українське шкільництво в Польщі з підручниками, в яких повно комуністично - антирелігійного матеріялу, занепадає. Тепер вчиться всього 3044 учні, а в 1963 р. вчилось понад 4 000. „Перестала існувати стаціона р н а вчительська студія в Щеціні, а на її місці розпочала діяти заочна студія в Ольштині. З браку відповідної кількости учнів перестала діяти початкова школа в Чахові, де бажання вчитися в навчальному 1964/65 році виявило лише 7 дітей".

Польське міністерство освіти, очевидно, всіляко затримує видавання українськомовних підручн и к і в. Шкільний рік уже добіг середини, але й досі з підручниками справа така: „В серпні 1967 року, напр., вийшла тиражем 1 000 примірників читанка для II класу, а незабаром має вийти читанка для VIII класу. Готується також до видання пісенник для українських дітей, а також граматика української мови та методичний посібник для вчителів української мови". Тобто більшість підручників мають ще вийти!

Зв'язки УСКТ із закордоном обмежуються тим, що його провідники спорадично відвідують українців у Чехо - Словаччині. Зате: „З кожним роком усе більше міцніють наші взаємні контакти з Українським товариством дружби і культурних зв'язків з зарубіжними країнами в Києві. Київське Товариство постачає для всіх наших воєвідських осередків УСКТ основні центральні газети, літературні та наукові місячники, найновіші видання художньої літератури".

Про закордонні зв'язки згадано ще наступне: „З українцями в Югославії не маємо постійних контактів. Утримуємо кореспонденційні і особисті зв'язки за посередництвом редак т о р а „Українських Вістей" тов. Толопка з поступовою Лігою Українців в США та з „Обществом Карпаторосів" у Канаді. Слід було б нам, особливо з огляду на суспільство, поглибити наші

(Закінчення на ст. 7-ій)

НА ТЕМУ ДНЯ

Забави і студенти

Здається, ще з часів Києво - Могилянської Академії існувало в українському народі неписане правило: запросити студента на гостину чи виставу навіть тоді, коли він не може заплатити „ані шеляга". Адже студент — це майбітній культурний, науковий, політичний діяч, можливо один із майбутніх провідників, і чим більше він із своїми людьми та між людьми, тим краще для спільноти, в якій виростає нова молода сила.

Від початку повоєнної еміґрації українські студенти спочатку в Європі, а потім у країнах нашого поселення завжди користувались громадськими пільгами там, де тільки можливо. Вони мали значні знижки на квитки до українського театру чи кіна, на наші концерти, вечори, включно з товариськими танцювальними вечорами. Ще кілька років тому це широко практикувалось і в ЗДА. Та останнім часом цю цінну і важливу традицію ми занедбали. Не раз запитуючи, „де наша молодь", ми преспокійно оголошуємо, що вступ на таку то забаву, виставу чи інший вечір коштує стільки то долярів, а для дітей, для прикладу, на половину менше. Українські студенти, з-поміж яких далеко не всі їздять на виклади власними автами, — залиши л и с ь якось поза увагою. Всі бажають, щоб на кожному вечорі, включно з балевим, було якнайбільше молоді, але не всі йдуть їй назустріч, ніби забуваючи, що старшоклясні учні та студенти не можуть платити „дорослих грошей". Певна річ, що наші студенти за океаном мають більше можливостей і значно більші „кишенькові гроші", аніж студенти в УССР, однак, заплатити 5 чи й 10 долярів за вступ на імпрезу, яка б вона не була, — це для багатьох майже рокефеллерівські цифри.

На одній із надзвичайно приємних товариських забав у Ню Йорку було відносно небагато молоді. Після розпитувань виявилось, що головною причиною відсутности була ціна вступу. Студентка Бруклинського коледжу, напр., сказала, що не може „витягати" від батьків гроші ще й на забаву, яка коштує 10-15 дол., але „коли б зо 3 доляри, то я із своїх грошей могла б заплатити".

Віримо, що на наступних імпрезах ми будемо краще себе почувати в оточенні дорогої нам студентської молоді.

(лш)

СВІТОВИЙ КОНҐРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

Іван Г. Сирник

УКРАЇНЦІ В КРАЇНАХ СВОГО ПОСЕЛЕННЯ

(3)

Проте, мені здається, що ми зачасто, на всі лади, де цього треба і не треба, вільно оперуємо такими термінами як „еміґрація" і „еміґранти". Ми часто називаємо себе „політичною еміґрацією", хоч у дослівному значенні ми еміґрацією не є, і ці терміни, зовсім зрозуміло, не знаходять зрозуміння серед нашої молоді, що належить до другої й третьої ґенерації, народженої поза Україною. Що більше, ці терміни їй незрозумілі і навіть обурюючі. Наша молодь не може поєднати цих понять з її власним і навіть з нашим статусом громадян Канади, З'єднаних Держав Америки, Франції чи будь-якої іншої країни, де наша молодь народилася. Називаючи себе „еміґрацією", ми відштовхуємо нашу молодь від себе, бо вона своїм громадянством через народження вростає щораз глибше в ґрунт країни свого народження і хоче, зовсім слушно, бути її співгосподарем.

Ми не мусимо називати себе „еміґрацією", щоб цікавитись долею українського народу. Навпаки, наш голос в обороні прав України, буде куди сильніший, коли підноситимемо його з позицій нашого державного громадянства. Голос господаря завжди сильніший, ніж голос комірника чи тимчасового гостя.

Щоб наблизитися до нашої молоді і наладнати з нею зв'язок, мусимо усунути цю бар'єру і зійтися з нашою молодю на ґрунті спільного громадянства. На цьому ґрунті співгосподарів мусимо стояти обома ногами, бо таке становище є єдиноправильне.

Коли ми раз назавжди усвідомимо собі, що ми є співгосподарями наших країн, то тоді не тільки наблизимося до нашої молоді, а вона до нас, але й ціла наша філософія буде мати тривкішу основу. Ми будемо тоді вести себе так, як це робить кожний добрий і розумний господар. Ми будемо розбудовувати наше господарство не на переїзних возах, а на солідному ґрунті нашого громадянства; будемо дбати, щоб те господарство, на якому господарюватимуть наші нащадки, розвивалося і передавалося од роду в рід, від покоління до покоління, та помножувало себе як ті таланти в біблійній притчі.

Так, як розумний господар не бажає собі того, щоб його господарство перейшло в нездарні руки, так і ми будемо дбати, щоб було кому наше господарство передати.

Ми мусимо створити для нашої діяспори її „Вірую" непорушних законів. Нема де правди діти: в нашій діяспорі зударяються два протилежні погляди: Одна школа думання вважає асиміляцію природним і неминучим процесом. Ті, що поділяють цей погляд, опускають безрадно руки, а навіть потурають асиміляції. Якщо асиміляція неминуча, то пощо, мовляв, витрачати енерґію на боротьбу з нею, коли ми приречені на культурне винародовлення? Так говорять слабодухи.

В противагу до цього думання краща частина нашого проводу і спільноти не легковажить загрози асиміляції, але вона своїх позицій не здає. Вона з нею бореться, бо це єдиноправильний шлях для забезпечення нашого майбутнього не на 20 чи 50 років, але й на все дальше майбутнє. В цьому питанні не сміє бути роздвоєння думок. Ми є в боротьбі з асиміляцією і мусимо змобілізувати всі наші сили на цю боротьбу. Всі чинники нашого життя повинні бути на фронті тієї боротьби за збереження українства, починаючи від родинних домів і на церковних організаціях кінчаючи. Виховання у рідній мові і культурі повинно стати першою національною заповіддю нашої діяспори.

У додатку до того, що ми самі можемо для себе зробити нашими власними зусиллями, ми повинні всюди, де для цього існує будь-яка можливість, домагатися прав для української мови в державних школах наших країн: у початкових, середніх і в університетах. Цього права в середніх школах і в університетах українці в Канаді домоглися в трьох степових провінціях. Це, одначе, не значить, що там, де українська мова має повні права нарівні з іншими визнаними модерними мовами, українці повинні перестати підтримувати рідні українські школи. Визнання української мови підносить її престиж серед учнів та усуває мовну дискримінацію, але тільки рідна українська школа з допомогою дому, громадських організацій і Церкви може виховати дитину в дусі української культури.

РОКОВИНИ 22-ГО СІЧНЯ ВІДЗНАЧАЮТЬ В АМЕРИЦІ ЩОРОКУ ЯК ВЕЛИКЕ СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Губернатор Мишиґену Джордж Ромні вручає представникам Відділу УККА в Дітройті проклямацію Дня Української Незалежности 1965 р.

Губернатор Арізони К. Гарднер підписує проклямацію Дня Української Незалежности у своєму стейті.

Посадник міста Нюарку, Н. Дж. Гю Дж. Адонізіо підписує проклямацію Дня Української Незалежности 1965

Підписання Дня Української Незалежности 1966 року у Скрентоні, Па.

Симон Петлюра

В ДЕНЬ СВЯТА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

(Стаття, друкована в „Тризубі" (Париж), ч. 15 за 22 січня 1926 року)

В день свята української державности встають передо мною постаті лицарів і мучеників Великої Ідеї.

Тих, що життям своїм заплатили за свою віру в неї.

Тих, що найдорожчим скарбом засвідчили відданість батьківщині.

Тих, що власним чином крови і праці, гарячого патріотизму і виконання обов'язку, умінням — для одних слухатись і для інших наказувати, а обом і разом коритись вищим наказам нації, через її вождя переказаним, розпочали нову добу в історії України.

Тих, що створили спільним чином свого життя леґенду нації -- леґенду збройної боротьби її за своє право жити вільною і державно-незалежною.

Тих, хто заслужив право на те, щоб стати незабутнім в історії України, хто зв'язав її величне минуле з світлим майбутнім і переказав нам, живим та прийдешнім поколінням, великий заповіт: національної помсти та недовершеного чину.

Шлях звільнення кожної нації густо кропиться кров'ю. Нашої — так само. Кров'ю чужою і своєю. Ворожою і рідною. Кров закінчує глибокі процеси національних емоцій, усвідомлень, організаційної праці, ідеологічної творчости, всього того, що нація і свідомо і ірраціонально використовує для ствердження свого права на державне життя.

Кров, пролита для цієї величної мети, не засихає. Тепло її все теплим буде в душі нації, все відіграватиме ролю непокоюючого, тривожного ферменту, що нагадує про нескінчене і кличе до продовження розпочатого.

З цим чуттям завжди переживаю я наше свято державности. Воно все зв'язується у мене з дорогими — незабутніми образами тих, хто дав нам право його святкувати, подібно до того, як величаві мелодії нашого гимну, що в цей день здаються особливо урочистими, а слова обов'язуючими, — все зливаються з передсмертними стогнаннями тих, чий дух тоді тільки повірить у щирість і поважність нашого святкування, коли ми не словами-співами, а ділами докажемо нашу моральну вартість бути достойними свята.

Хай же в цей день ми глибше, як коли, відчуваємо велику вагу передсмертних заповітів наших лицарів!

Хай свято сьогоднішнє навчить нас шанувати пам'ять поляглих і бережно плекати традиції за українську державність ,такі чисті і пречисті, такі ушляхетнюючі, бо і оправдані і скроплені святою кров'ю найкращих синів нації.

А найголовнішою з тих традицій буде: пам'ятати про неминучість відновлення боротьби тим самим знаряддям і під тими самими гаслами, що ними користувалися і ними одушевлялися жертви військових подій 1917-1920 рр.

Українські мечі перекуються на рала тільки тоді, коли гасло — Незалежна Держава Українська — перетвориться в дійсність і забезпечить отому ралові можливість зужиткувати рідну плодючу землю з її незчисленними багатствами не для потреб третього або другого з половиною чи якогось іншого інтернаціоналу, а для устаткування і зміцнення власного державного добра і збагачення рідного народу.

Отже: не забуваймо про меч; учімося міцніше тримати його в руках, а одночасно дбаймо про підживлення нацією моральних елементів її буття — творчої любови до батьківщини, сторожкости до ворога та помсти за кривди, заподіяні ним, в симбіозі яких знайдемо вірний шлях до звільнення і програму для будівництва!

Великий чин наших лицарів вчить вірности ідеалам і в м і нню підпорядкуватися. Тільки вірність і слухняність творять передумови успіху національної боротьби.

Біля гасла: Українська Народна Республіка — Українська Незалежна Держава об'єдналися всі справді активні сили нації в боротьбі за незалежність. Тільки в моральній атмосфері, утвореній тією боротьбою, могли з'явитись світлі постаті поляглих, тільки на цьому ґрунті могла зродитись жива леґенда дальшої нашої боротьби, що живе невмирущою в душі нації і ферментує її сили на нові виступи.

Моральним чотирикутником — отим старокозацьким табором — поставимся ми в переходові дні нашої історії до всіх негідних наступів на нашу єдність та вірність випробуваним ідеям. Скупчимося один біля одного з готовістю взаємної допомоги і перестороги, — і ми витримаємо всі *„міри і проби"* незалежно від того, чи вони походять з якогось інтернаціоналу чи від його клясократичного антиподу.

Вірність є основою не лише родинного життя. Вірність ідеям є підставою внутрішньої сили ширших громадських об'єднань, до національного включно.

Наша вірність тим ідеям, за які голови поклали незабутні лицарі збройної боротьби за українську державність з часів 1917 - 1920 рр., буде найкращою пошаною до світлої пам'яті їх, до великого чину їхнього життя і, нарешті, до розуміння глибокого змісту тієї думки, що її вклав законодавець в акт свята Української Державности.

„ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСИ" В СИРАКЮЗАХ

Сиракюзи, Н. Й. — Цієї п'ятниці, 19-го січня, тут відбудеться церемонія підписання проклямації 22-го січня „Днем Української Незалежности" в місті і повіті. Проклямацію підпишуть посадник міста і начальник повіту в приявності української делеґації із Святкового Комітету, що його очолює д-р Іван Заваликут. Цей Комітет і влаштовує величаве святкування „Дня Української Незалежности" в місті.

ЧЕТВЕРТИЙ УНІВЕРСАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ 22 СІЧНЯ 1918

(Закінчення зі стор. 1-ої)

до кінця, не звертаючи уваги на ніякі перешкоди з боку якихнебудь інших частей бувшої російської імперії, та встановити згоду, щоб наш край почав своє життя в спокою й мирі.

Щодо так званих большевиків і інших нападників, які розграблюють і руйнують наш край, то поручаємо Правительству Української Народної Республіки твердо й рішучо взятися за боротьбу з ними, а всіх громадян нашої Республіки закликаємо, щоб вони, не жаліючи свого життя, обороняли добробут і волю нашого народу. Народна Українська Держава повинна бути очищена від насланих з Петрограду наємних наїздників, які нарушують права Української Республіки.

Безмірно тяжка війна, почата буржуазними правительствами, вимучила наш народ, винищила наш край, знівечила добробут. Тепер сьому треба покласти край.

Одночасно з тим, коли армія буде демобілізуватися, поручаємо розпускати солдатів, а після затвердження мирових договорів розпустити армію зовсім, на місце постійної армії завести народну міліцію, щоб наше військо служило обороні робочого люду, а не забаганкам пануючих верств.

Знищені війною й демобілізацією місцевості мають бути відбудовані при помочі державного скарбу.

Коли наші вояки вернуться додому, народні ради — громадські й повітові й городські думи мають бути перевибрані в часі, який буде установлений, щоб і вони мали в них голос. Міжтим, щоб установити таку власть, до якої мали б довір'я й яка опиралася б на всі революційно-демократичні верстви народа, має Правительство додати до помочі самоврядування ради робітничо-селянських і солдатських депутатів, вибраних із місцевих людей.

В земельних справах комісія, вибрана на останній сесії Центральної Ради, вже виробила закон про передачу землі трудовому народові без викупу, прийнявши за основу скасування власности й соціялізацію землі згідно з нашою постановою на 7 сесії.

Сей закон буде розглянено за кілька днів на повній сесії Центральної Ради й Рада Міністрів уживе всіх способів, щоб передача землі земельними комітетами в руки трудящих відбулася з початком весняних робіт.

Ліси, води й усі підземні багатства, як добро українського трудового народу, переходять у розпорядження Народної Української Республіки.

Війна забрала для себе всі трудові сили нашої країни. Більшість підприємств, фабрик і робітень виробляли тільке те, що було необхідне для війни, й народ зостався зовсім без товарів. Тепер війні кінець.

Раді Народних Міністрів поручаємо негайно пристосувати всі заводи й фабрики до мирних обставин, до виробу продуктів, необхідних для робочих мас.

Та сама війна дала сотки тисяч безробітних і інвалідів. В самостійній Народній Республіці України не повинен страждати ні один трудящий чоловік. Правительство Республіки має підняти промисл держави, має зачати творчу роботу по всіх галузях, де всі безробітні могли б найти працю й приложити свої сили, й прийняти всі міри для обезпечення покаліченим і потерпівшим від війни.

При старім ладі торговці й всілякі посередники наживали на бідних, пригнічених клясах надмірні капітали.

Відтепер Українська Народна Республіка бере в свої руки найважливіші области торгівлі й усі доходи з неї обертає на користь народу.

Торговлю товарами, які мається привозити з-за границі й вивозити за границю, вестиме сама наша держава, щоб не було такої доріжні, через яку завдяки спекулянтам терплять найбідніші верстви.

Для виконання сього поручаємо Правительству Республіки виробити й представити до затвердження закони про се, а також про монополі заліза, вугля, шкур, тютюну й інших продуктів і товарів, з котрих податки найбільше обтяжували робочі кляси в користь нетрудових.

Так само поручаємо установити державно-народну контролю над усіма банками, що через кредити нетрудовим клясам помагали експлуатувати трудові маси. Відтепер кредитова поміч банків має йти передусім на піддержку трудовому населенню й на розвиток народного господарства Української Народної Республіки, а не для спекуляції й різнородної банкової експлуатації.

На ґрунті анархії, неспокоїв у життю й недостачі продуктів зростає невдоволення серед деяких частин населення. Тим невдоволенням користуються різні темні сили й тягнуть несвідомих людей до старих порядків. Сі темні протиреволюційні сили бажають знову піддати всі вольні народи під одно царське ярмо — Росії. Рада Народних Міністрів повинна безпощадно боротися з усіма контрреволюційними силами й кожного, хто призиває до повстання проти самостійної Української Народної Республіки й до повороту старого ладу, — карати яка за державну зраду.

Всі демократичні свободи, проголошені Третім Універсалом Української Центральної Ради, потверджується й окремо проголошується: в самостійній Українській Народній Республіці всі народи користуються правом національно-персональної автономії, яку признано за ними законом 22-го січня.

Все перечислене в Універсалі, чого не вспіємо виконати ми, Центральна Рада й наша Рада Міністрів, у найближчі тижні виконають, справлять і до оконечного ладу доведуть Українські Установчі Збори.

Ми поручаємо всім нашим громадянам перевести вибори як найбільш енерґічно, підняти всі зусилля, щоб підрахунок голосів був закінчений як найскорше, щоб за пару тижнів зібралися наші Установчі Збори, — найвищий господар і управитель нашої землі, й Конституцією нашої незалежної Української Народної Республіки закріпили свободу, порядок і добробут на добро всього трудового народу і на тепер і на будучі часи. Сей найвищий наш орган має рішити про федеративну зв'язь з народними республіками колишньої російської імперії. До того ж часу всіх горожан самостійної Української Народної Республіки зазиваємо стояти непохитно на сторожі добутої свободи й прав нашого народу й усіма силами боронити свою долю від усіх ворогів селянсько-робітничої Української Республіки.

У Києві, 9 (22) січня 1918 р. УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА

Золотий Ювілей проголошення Української Державної Незалежности у Шикаґо

Шикаґо. — Як уже інформовано, Золотий Ювілей проголошення незалежности Української Народної Республіки відзначить Українська Громада в Шикаґо ювілейним бенкетом, що відбудеться в неділю, 21-го січня, о год. 5:30 в приміщеннях Шато Рояль та з участю багатьох видатних американських і українських представників. Почесним гостем на бенкеті, що його влаштовує Ювілейний Комітет з інж. Степаном Куропасем на чолі, буде президент УНР в екзилі Микола Лівицький. В мистецькій частині програми виступлять запрошені з Дітройту мистці, рецитаторка Катерина Бранка - Кривуцька та співачка Валентина Биковець і ансамбль бандуристів ОДУМ і пара молодих танцюристів.

Того ж дня, в неділю 21-го січня о год. 2 : 30 пополудні відбудеться в авдиторії Школи Шопена Свято Самостійности і Соборности, що його влаштовує Святочний Комітет під протекторатом Ліги Американців Українського Походження. У програмі Свята виголосить святочне слово д-р Зенон Винницький з Клівленду, а в багатій мистецькій частині виступлять Капеля Бандуристок під керівництвом Петра Потапенка з Дітройту та духова оркестра СУМА ім. Павлушкова під управою М. Голіяна.

Перед полуднем у місцевих українських церквах будуть відправлені Богослуження в намірінні України.

О. ОЛЕСЬ

ЯКА КРАСА: ВІДРОДЖЕННЯ КРАЇНИ . . .

Яка краса: відродження країни!
Ще рік, ще день тут нісся плач рабів,
Мовчали десь святі під попелом руїни,
І журно дзвін старий по-мертвому гудів.

Коли звідкільсь взялася міць шалена,
Як буря все живе схопила, пройняла,
І ось, дивись — в руках замаяли знамена
І гимн звитяг співа невільна сторона.

Так спить орел — і враз, розкривши очі,
Побачить світ, красу і простір голубий,
І легко з скель спурхне і в небі заклекоче
Про вільний лет орлів, про ранок золотий.

Так море іноді всю ніч дрімає
І нагло хвилями, як крилами, заб'є,
І дивним жемчугом і барвами заграє,
І очі всесвіту до себе прикує.

Летить воно, хвилюється і ллється,
В обіймах сонячних і сяє, і тремтить,
І щастям все життя йому в той мент здається,
І все в путі йому і годить і щастить.

-- -- -- -- -- -- -- -- -- -- --

І де взялись ті хвилі сніжнобілі,
Хто дивно так навчив їх грати і шуміть?
З яких ясних країн чайки ті прилетіли,
Що вміють ніжно так і плакать, і жаліть? . .

Чайки, чайки! Тоді не треба плачу,
Коли іде борня за волю, за життя,
Коли на хмарах я вже дивний відблиск бачу,
І сонця жданого блискуче вороття.

Д. Дорошенко

ЯК СХВАЛЕНО IV УНІВЕРСАЛ

(Передрук з „Історії України", т. І.)

. . . Засідання Малої Ради, на якому проголошено самостійність Української Республіки, розпочалося 22 січня і скінчилося вночі 25 січня.*) Засідання почалося самими українськими фракціями Малої Ради і тут з трьох поданих проєктів (М. Грушевського, В. Винниченка і М. Шаповала) редакції Універсалу було вироблено спільну редакцію. Від 5. год. веч. 23 січня засідання йшло вже разом з неукраїнськими фракціями і відбувалося при закритих дверях аж до моменту проголошення IV Універсалу.

В закритій частині засідання весь час ішли суперечки з представниками національних меншостей, більшість яких, особливо представники Бунда і меншовиків, рішуче були проти п р о г о л о ш е н н я самостійности. Інші неукраїнські фракції вносили свої поправки до Універсалу, і деякі поправки було прийнято. Так при зачинених дверях засідання протяглося майже до півночі 24 січня. Про те, що має бути оголошений IV Універсал, було вже відомо в українських кругах Києва, і багато публіки зібралося в будинку Педагогічного Музею з самого ранку 24 січня. У вечері ж головна заля була повна народу.

Нарешті коло 12 год. ночі закриту частину засідання було закінчено, і після невеликої перерви члени Малої Ради зійшлися у великій залі. Явилося багато членів пленуму Ц. Ради. Всі місця в залі були заняті публікою і всі з напруженням дожидали моменту проголошення. Прилюдне засідання Малої Ради почалось в 12 год. 20 хв. уночі з 24 на 25 січня.

Збори вікрив М. Грушевський короткою промовою. Він казав, що вибори до Укр. Установчих Зборів через заколот і безладдя не могли відбутись і самі Збори через те не могли зійтися в призначений час. Обставини одначе склалися так, що відкладати надалі деякі важні рішення було не можна. Народ давно вже дожидає миру, а так звані „народні комісари" кличуть його до нової „священної" війни. Вони шлють на Україну своїх червоногвардійців для братоубійчої війни. Щоб мати змогу самим заключити мир і запровадити лад та спокій, Ц. Рада постановила не відкладати таких важних справ аж до Установчих Зборів. Зібравшися 22 січня Ц. Рада засіла перманентно і постановила проголосити четвертий Універсал.

М. Грушевський бере в руки текст Універсалу. Всі відразу встають і уважно слухають . . .

. . . Коли М. Грушевський промовив „Однині Україна стає самостійною, ні від кого незалежною . . ." зала вибухла громом оплесків і вигуків „Слава", які стократ лунають в залі, аж стіни дрижать. Кілька разів читання припиняється оваціями, особливо при словах, що Генеральний Секретаріят переіменовується в Раду Народніх Міністрів, що Україна повинна бути очищена від насланих з Петербурга насильників та при згадці про земельну реформу й національно-персональну автономію. Так вітало Універсал свідоме українське громадянство, що заповнило сеї пам'ятної ночи залу Педагогічного Музею.

Аме керівники Ц. Ради вважали за потрібне піддати цей історичний акт — проголошення самостійности України — під голосування, неначе це був звичайний законопроєкт. Спочатку було переведене поіменне голосування, а потім дано слово п р е д с т а в н и к а м фракцій,

(Закінчення на стор. 4-ій)

*) Опис засідання подаю за „Нар. Волею", 1918, № 9.

„22 січня 1918 року в Києві"
(Картина маляра Івана Матури)

22 СІЧНЯ 1918 І 1919 РОКУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

разом з тим поставили своїм завданням об'єднати всі землі України в одну державу.

16 жовтня 1918 року австро - угорський цісар Карло видав маніфест, в якому, між іншим, говорилось:

„До народів, на самовизначенні яких буде заснована нова держава, звертаю мій заклик, щоб вони співділяли в цьому великому ділі через Національні Ради, що, створені з послів до Державної Ради кожної нації, мають заступати справи народів у відношенні до себе й до мого уряду"...

18 жовтня 1918 року, отже через два дні після опублікування маніфесту, у Львові уконституйовано Українську Національну Раду, яка проголосила створення української держави на територіях Східньої Галичини, Буковини й Угорської України.

Місяць пізніше, а саме 19 листопада 1918 року, в Пряшеві зав'язалася Руська Народна Рада, яка ухвалила домагатися об'єднання всіх „руських" земель в одну державу.

3-го листопада 1918 року на всенародних зборах у столиці Буковини, в Чернівцях, проголошено злуку Буковини з Галичиною, а тим самим й з цілою Україною. По кількох днях українці погодилися з представниками румунських партій поділити Буковину на дві частини: українську та румунську. Українською Буковиною почала правити українська влада.

По революції 1917 року на Закарпатті починається стихійний рух за прилучення Закарпаття до Галичини. Цей рух очолював Бращайко. Селяни посилали своїх делегатів до Української Національної Ради у Львові з домаганнями прилучити їхні села до Галичини. Першим таким селом був Великий Бичків. Завершенням цього руху були збори в Хусті 21 січня 1919 року, на яких 1 800 делегатів одноголосно проголосили злуку свого краю з Україною. На тих же зборах вибрано Українську Національну Раду Закарпатської України, як вищу державну владу.

Українська Національна Рада у Львові, як найвища влада на українських землях колишньої Австро-Угорської монархії, 10 листопада 1918 р. доручила Державному Секретаріятові вжити потрібних заходів для об'єднання всіх українських земель в єдину соборну державу.

І як логічне завершення цього прагнення були постанова Української Національної Ради у Станиславові з 3 січня 1919 року та Універсал Директорії.

„Українська Національна Рада, — читаємо в тій постанові, — виконуючи право самоозначення українського народу, проголошує торжественно з'єднання з нинішнім днем Західньої Української Народної Республіки з Українською Народною Республікою в одну одноцільну суверенну Народну Республіку"...

Ця ухвала була прийнята одноголосно, і тодішній президент Української Національної Ради д-р Євген Петрушевич заявив:

„Ухвалений закон полишиться в нашій історії одною з найкращих сторінок її. По лінії з'єднання не було між нами двох гадок. Сьогоднішній крок піднесе духа і скріпить наші сили. Від сьогоднішнього дня існує тільки одна Українська Народна Республіка. Нехай вона живе!".

Натому ж засіданні вибрано делеґацію в складі 65 членів, яка мала довершити з Директорією акт об'єднання. В ту делеґацію входили представники від Галичини, Буковини, Закарпатської України.

Урочистий акт проголошення злуки всіх українських земель відбувся в Києві 22 січня 1919 р., отже саме в річницю проголошення Українською Центральною Радою IV Універсалу, в якому сказано:

„Народе України! Твоєю силою, волею, словом утворилася на українській землі вобідна Українська Народна Республіка. Здійснилася давня мрія Твоїх батьків... Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, суверенною державою українського народу..."

Директорія Української Народної Республіки 22 січня 1919 року видала Універсал, в якому читаємо:

„В імені Української Народної Республіки проголошує Директорія всьому українському народові велику подію в історії Української Землі!

„Дня 3-го січня 1919 року в місті Станиславові Українська Національна Рада Західно - Української Народної Республіки, як представниця волі всіх українців бувшої Австро-Угорщини й як найвищий її законодавчий орган, святочно проголосила з'єднання Західно-Української Народної Республіки з Українською Придніпрянською Народною Республікою в одну, суверенну Народну Республіку...

„Віднині є тільки одна независима Українська Народна Республіка. Віднині український нарід, увільнений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднати всі зусилля своїх синів для створення нероздільної, независимої Української Держави, на добро й щастя українського народу".

Так український нарід довершив величезної ваги історичне діло, об'єднавшись добровільно, без сварок, без кривавих міжусобиць, в єдину й нероздільну державу.

Минає п'ятдесят років з того часу, коли розпочався комуністично - московський похід проти українського народу. І тепер не лише большевики в СССР, але й різної політичної масти російські імперіялісти на Заході знову посилюють свою підривну діяльність проти українських національно - державних змагань, намагаючись переконати світ, що український і московський народи „рідні брати", зв'язані найтіснішою дружбою. Вони намагаються переконати й українців, що їх національний та економічний добробут може розвиватися лиш в „братніх обіймах" московського народу. Разом з тим вони нищать і нівечать українську мову, русифікують українську молодь. „Для добра українського народу" вони обернули Україну у жорстоко визискувану московську колонію, а її населення — в невільників.

Але український народ лишається духово непереможеним і в найтяжчих умовах бореться за своє національне „я", прагне до здійснення ідеалів, проголошених чотирма універсалами Центральної Ради та універсалом Директорії про об'єднання України в одну велику суверенну державу. Перед українським народом ще довгий і тернистий шлях боротьби. Але він іде і йтиме крок за кроком до здійснення тих ідеалів.

22 СІЧНЯ 1918 У „СВОБОДІ"

Вістка про Четвертий Універсал Центральної Ради і проголошення повної Незалежности Української Народної Республіки, вповні незалежною державою українського народу дійшла до Америки через Петроград щойно 27-го січня і була подана в „Свободі" з 29-го січня під одним з найбільших за всі часи її існування заголовків: „УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА ПРОГОЛОСИЛА ПОВНУ НЕЗАВИСИМІСТЬ УКРАЇНИ". У підзаголовку, також через цілу сторінку, подано, що „Україна вислала 24-годинний ультимат до правительства большевиків". У самому повідомленні, датованому днем 27-го січня, сказано: „Українська Центральна Рада рішила більшістю 508 голосів проти 4 проголосити цілковиту независимість України. В проклямації УЦРада робить закид петроградським комісарам (правительству большевиків) за зволікання з миром та за накликування до так званої нової святої війни. Проклямація подає, що бажання України є жити в згоді і приязні з Румунією, Туреччиною і прочими сусідніми державами".

Про дальші вістки в цьому числі говорять заголовки:

Україна вислала большевикам 24-годинний ультимат (домааючись признання Української Народної Республіки і заключення з нею миру, порожуючи, що в іншому випадку Україна заключить сепаратний мир з Німеччиною); Німецький канцлер про переговори з українцями (надіється швидкого заключення угоди); Граф Чернін про переговори з Україною (жадає для російської делеґації права брати участь у переговорах між Україною і центральними державами); Австрія хоче від України збіжжя; Англія займе супроти України таке становище, як і супроти Росії; Кириня зі сторони харківських большевиків (відкидають вступну угоду української делеґації в Берестю Литовськім); Большевики хваляться, що збіжжя під їхньою контролею; Большевики бояться, що Україна заключить сепаратний мир.

Вже в тому самому часі, в якому подано вістку про проголошення незалежности УНРеспубліки, „Свобода" сама зайняла становище до цієї події в своєму редакційному коментарі. Коментар говорить сам за себе і його передруковуємо разом із заголовком:

УКРАЇНА ПРОГОЛОШЕНА САМОСТІЙНОЮ ДЕРЖАВОЮ

Телеграма з Петрограду доносить, що Українська Центральна Рада проголосила цілковиту независимість України. Під час голосування за цим заявилось 508 голосів, а проти цього було тільки 4 голоси. Це значить, що УЦРада заявилася майже одноголосно за повною самостійністю української республіки. Коли зважити, що ще недавно майже ціла УЦРада заявилася за союзом з Росією, яко федеративною республікою, то теперішня постанова УЦРади є радикальною зміною її дотеперішнього становища.

Ця зміна не сталася в Українській Центральній Раді з власної спонуки. Цю зміну викликало становище Московщини супроти України.

Україна вже має московського братерства аж занадто. Злучилася з царською Московщиною як вільна країна на правах автономії, — Московщина потоптала її волю і закувала український нарід у тяжкі кайдани. Боролися українці разом з москалями проти царської неволі, повалили царя і його бюрократію і здавалося, що оба братні народи будуть мати волю і оба будуть рішати свобідно про свою долю.

Але ні. Перше правительство князя Львова „позволило" українцям учитися в рідній мові у школах народних і — кінець. Поза тим мала остатись стара московщина на Україні, але вже в ліберальній ліберії. Рух за автономією України московським лібералам аж так далеко не сподобався, що грозили баґнетами.

Прийшов до влади соціяліст Керенський, але і цей супротивлявся довго автономії України, а українському війську відмовив права зборів, з якого московські війська свобідно користали.

Прийшли большевики. Ті знову „в засаді" признають українцям право не лише автономії, але й самостійности, а на ділі підпирають московсько-большевицький рух на Україні, який вважає Україну за кілька губерній, що належать до Московщини. І то ще як підпирають! Підпирають — карабінами і гарматами! Проти українських жовнірів, проти українських соціялістів — але не большевицьких — посилають кулі. Проливають кров українського робітника на те тільки, аби піддержати панування своєї партії і на Україні, аби Україна була частиною большевицької Московщини!

УЦРада, як могла, так старалась врятувати революцію демократії всіх народів Росії. Тому вона змагала до того, аби Росію перетворити у федеративну спілку народніх республік, на чолі якої стояло б правительство, що репрезентувало б ті республіки. Тому УЦРада скликала з'їзд народів і тому добивалася, аби відбулися загально-російські установчі збори.

Але що ж, теперішнє большевицьке правительство все те знехтувало. Всі стремління до перебудови давньої Росії у федеративну спілку народних республік — поборює при помочі карабінів. Перші конституційні збори народів Росії розігнано зброєю... Провідників усякого руху, а передусім соціялістичного, хоч не большевицького, пакує до тюрми, як за царських часів.

УЦРада не могла такого божевілля терпіти, особливо, коли большевицтво почало від Харкова вбиватися клином в українську територію. І тоді УЦРада поставила большевикам ультимат, в якому зажадала аби вони припинили війну проти українського народу. На це відповів перед кількома днями большевицький прем'єр Ленін, відкриваючи з'їзд совєтів у Петрограді, кажучи, що здавить революційний рух в Україні.

На всі провокації Московщини — від князя Львова до Леніна — відповіла Українська Центральна Рада аж тепер найрішучіше — відповіла проголошенням самостійної Української Народної Республіки. Тепер наїзд большевиків на українську територію вже не буде „клясовою боротьбою" „правдивих" соціялістів проти „буржуазних" соціялістів з УЦРади, але наїздом одної держави на територію другої, отже проголошенням війни...

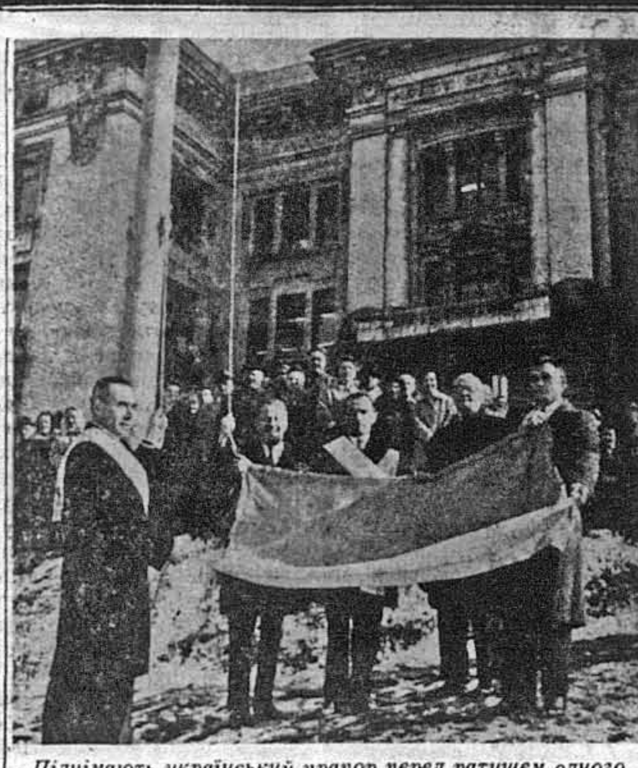

Піднімають український прапор перед ратушем одного з американських міст

ЯК СХВАЛЕНО IV УНІВЕРСАЛ

(Закінчення зі стор. 3-ої)

щоб вони могли висловитися по мотивам голосування. Це поіменне голосування переводилося в Ц. Раді тільки вдруге: вперше воно було вжите при проголошенні III Універсалу.

Секретар Ц. Ради Мих. Єреміїв почав вичитувати імена всіх членів Малої Ради, і кожен говорив: „за" „проти" або „утримуюсь". Всього було присутніх 49 членів Малої Ради. З них „за" Універсал подало свій голос 39 — всі українці й представник польської партії соціялістичної Корсак. „Проти" подали голос 4: меншовики М. Балабанов, Дм. Чижевський і Кононенков та представник „Бунда" М. Лібер (Гольдман). Утрималось 6 чоловік; рос. есери Скловський та Сухових, представник „подлей-ціона" Гольдельман, представник об'єд. жид соц. партій Пац, представник жидів демок. об'єднання Дубинський і представник польського „центру" Почентовський.

Після скінчення голосування М. Грушевський урочисто промовив: „Четвертий Універсал Ц.Ради прийнято. Україну проголошено самостійною й незалежною Народною Республікою." У відповідь почувся спів „Ще не вмерла Україна", який підхопили всі присутні.

Коли в залі запанувала знову тиша, взяв слово голова Ради Народніх Міністрів В. Винниченко: „Від імени Ради Міністрів самостійної Української Народної Республіки маю честь висловити щире вдоволення з приводу того важного історичного акту, що тільки, що відбувся. Заявляю це з тим більшим задоволенням, що Генеральний Секретаріят давно це мав на увазі. Вже кілька тижнів тому в Генеральному Секретаріяті з'явилася думка про потребу проголошення самостійности, але ми гадали, що з тим треба трохи почекати, поки сама ця думка достигне. Через це саме Рада Міністрів приймає Універсал з великим захопленням і втіхою. Особливо приємний він тим, що проголошує мир, ще більше — в ньому говориться, що ніякої війни не буде і народ український зможе приступити до творчої праці, до будування в своїй державі ладу. Українська революційна демократія, ведучи лінію творчого соціялістичного будівництва, набула собі багато ворогів, але ніякі вороги нашої державности й нашого соціяльного відродження не матимуть успіху в цій боротьбі. Українська демократія непохитно буде вести боротьбу зо всіма ворогами. Я щиро бажаю, щоб цей Універсал був твердим фундаментом під нашим будинком соціялізму, якого — певен — прагнуть усі партії й фракції, які тут є. Я певен, що основи цього Універсалу приведуть нас до федерації соціялістичних республік всього світу." Винниченкові зробили овацію.

Після його промови почалися заяви фракцій по мотивах голосування. Але встиг скласти заяву лиш один представник рос. есерів Сухових, промову якого, як каже звіт „Народньої Волі" — „часто перебивали з хорів криками та сичанням". Промовець заявив, що ес-ери завжди стояли за федерацію і що вони навіть проти самостійности України нічого не мають, але думають, що це проголошення прийшло не зовсім вчасно. Тут на хорах знявся такий шум, що голові довелося гамувати його дзвінком. Далі Сухових казав, що його партія не бачить в цім проголошенні виявлення волі всього українського народу, та що саме це скоростиле проголошення сталося з якихось прихованих міркувань. Тут знов промовця перебили вигуками. На думку промовця, в Малій Раді завівся якийсь большевизм — і ці слова також викликали обурення на хорах. Сухових в дальшій частині своєї промови старався довести, що Україна не може жити без Московщини з причин економічних та що вона мусить неминуче тепер підпасти під вплив якоїсь сусідньої імперіялістичної держави.

Коли Сухових скінчив, то як читаємо в „Нар. Волі", „невелика частина хорів вітала його оплесками, а більшість сичала". По цій промові оповіщено перерву засідання аж до другого дня увечері. Було вже чверть на другу годину ночи. Так закінчилося свято проголошення самостійности України.

Одним з практичних наслідків IV Універсалу було перетворення Генерального Секретаріяту в „Раду Народніх Міністрів", а генеральних секретарів — в „народніх міністрів". В момент цієї переміни уряд складався з таких осіб:

Голова Ради Народних Міністрів і Міністер внутрішніх справ Володимир Винниченко. Товариші Міністра: Іван Красковський, Олександер Карпинський і Леонид Абрамович.

Міністр. закорд. справ Олександер Шульгин. Міністр військовий і праці Микола Порш. Товариш міністра Олександер Жуковський. Міністр судових справ Михайло Ткаченко. Мін. продовольчих справ Микола Ковалевський. Мін. шляхів Вадим Єщенко. Мін. пошт і телеграфу Микита Шаповал. Мін. морських справ Дмитро Антонович. Заступник міністра фінансів Василь Мазуренко. Мін. освіти Іван Стешенко, тов. міністра Петро Холодний. Мін. торгу і промисловости Всеволод Голубович. Мін. великоруських справ Дмитро Одинець. Мін. польських справ Мечислав Міцкевич. Мін. жидівських справ Моісей Зільберфарб. Державний контрольор Александер Золотарьов. Державний Писар Іван Мірний.

В той самий день, що й проголошення самостійности, Мала Рада ухвалила „Закон про національно-персональну автономію", яким діячі Ц. Ради дуже пишалися, як зразком того, як треба улаштовувати міжнаціональні відносини в державах з мішаним населенням, але який в дійсності утворював якусь державу в державі і головне — не викликав ніякого признання збоку тих, кого мав ущаслитити, — збоку національних меншостей...

О. ОЛЕСЬ

ВОСКРЕСЛІЙ МРІЇ – УКРАЇНІ...

...і в огні
Її окрадену збудять...
Т. Шевченко

Вітри і бурі весняні
Звалили камінь із могили,
В кривавім морі і вогні
Її окрадену збудили.

В красі нетлінній, чарівній
Вона розкрила очі сині...
Лани й ліси вклонились їй,
Воскреслій мрії — Україні.

І мови рідної річки
Злились в одно широке
море:
Дзвенять по-рідному
пташки,
І степ по-рідному говорить!

Поглянеш в поле на жита:
Цвітуть в житах волошки
сині,
І в небі квітка золота!
І небо — прапор України!

Як дзвони радісно гудуть!
Минула наша ніч осіння:
Ніде ні стогону не чуть,
Ні тихих скарг, ні
голосіння.

Злетівсь на свято цілий світ
І слів, здивований, шукає,
І Чорне море свій привіт
Гонцем крилатим посилає.

Шумлять смерекові ліси,
Кубань і Сян взялись
за руки...
По вінця сповнені краси
Стоять степи, сади і луки.

Весна! Прекрасна, чарівна,
Скрізь животворча, де не
стане...
Очам здавалось, що вона
Уже ніколи не зів'яне!

...В кривавім морі і вогні
Її окрадену збудили...
Вітри і вихорі страшні
Її в повітрі закрутили.

Над краєм дим пожеж
і мла...
Внизу страшне криваве
море...
На хвилях плавають тіла...
Орач ланів своїх не оре...

Але Вона... Вона живе!
Її все дужче голос чути!
І хто скує життя нове,
Вітрами й бурями розкуте?

Остап ТАРНАВСЬКИЙ

ДЕНЬ 22-го СІЧНЯ

Це був великий день, коли вогню аркану
людині дарував відважний Прометей!
Хоч зависні боги помстились на Титану,
його вогонь горить, як чину апогей.

Це був великий день, коли слова любови
приніс між люд простий божественний Христос!
Хоч розп'яли Його, щоб більше не промовив,
Його завіт горить, як сонця вічний стос.

Укрийте цей вогонь, Титанові унуки,
у серці бережіть божественну любов!
Бо цей вогонь — це дух, а дух — це творчі руки
що їх призначення — верхи нових будов.

Був наш великий день, коли народ безсмертний
піднятися посмів до вільного життя:
наперекір богам, що призначали вмерти,
наперекір судам — величне вороття.

Так іскорка мала, що йшла метеоритом,
і думка запальна, народжена в серцях,
Титановим вогнем, Христовим заповітом
живе-палахкотить, мов дух, що без кінця.

Це він, мов Прометей, прикований до скелі,
це він, немов Христос, розп'ятий до хреста —
отой Народ-Титан, який в своїй оселі
поставив свій закон, що спомин і мета.

Український прапор також над Істелл Менор

В південно-східній частині стейту Ню Джерзі є місто Істел Менор, яке займає досить велику територію — 53 квадратових милі — хоч не так густо заселене. В цьому місті замешкує біля 2-х десятків родин українців. Все в більшости з нової іміґрації. 4-го січня цього року в тому місті відбулось засідання Ради міста, було присутніх, крім українців, багато американців. Бо в той день Рада мала вирішити справу відзначення Українських національних роковин — 22 січня. Рада міста винесла ухвалу, якою зобов'язується кожночасного мейора в день 22-го січня вивішувати врочисто біля Сити Голл Український національний прапор поруч з американським державним прапором. Ця ухвала прийнята була одноголосно. І тут же група українських дітей з парафіяльної Школи св. Петра і Павла в Миллвіл, куди належить і територія Істел Менор, в присутності настоятеля парафії протоієрея о. С. Шадинського і члена Батьківського Комітету школи п. Василя Нікитича, врочисто вручили мейорові міста п. Н. Клеменсонові український Національний прапор, що й видно на світлині. Всі присутні виявили свою симпатію українській справі бурхливими оплесками.

От же: вже цього 22-го січня місто Істелл Менор відмічатиме вперше нашу національну річницю незалежности й соборности України. Цю подію слід завдячувати членові Ради міста українцеві Василеві Нікитичу.

о. С. Ш.

СТВОРИТИ ІСТОРИЧНИЙ ЗАПОВІДНИК У КРИЛОСІ

„Молодь України" з 5 січня: „Стародавній Галич привертає увагу багатьох туристів, любителів історії. І тепер, коли питання охорони пам'ятників набуло важливої державної ваги, місцеві партійні й радянські органи приділяють велику увагу реставрації і відновленню історичних місць. Сподіваємося, що згодом Крилоський комплекс буде оголошено історичним заповідником. Слово за Академією Наук УССР".

ЯК БУВ ВІДКРИТИЙ ПАМ'ЯТНИК... КОБЗАРЕВІ У БРАЗИЛІЇ

Для кращої інформації про ту подію, містимо уривки з репортажів, надрукованих у тижневиках „Хлібороб" з Курітиби, ч. 42, та в „Праці" з Прудентополісу, ч. 44 з листопада 1967 року.

У „Праці" репортаж був надрукований без підпису, під наг. „Інавґурація Площі „Україна" і пам'ятника Тарасові Шевченкові:"

„Ціла українська колонія у Бразилії, а зокрема в Куритибі, дочекалася довго вижиданої днини, сповнення своєї золотої мрії й бажань, побачити в цій столиці Парани площу „Україна" й пам'ятник великому Генієві й найбільшому поетові улюбленому Тарасові Шевченкові. Ця пропам'ятна днина завітала в неділю Царя Христа, 29-го жовтня.

Вже в суботу, дня 28-го, приїжджають Дорогі Гості. Вітаємо наших громадян з Порто Алеґре, які проїхали довжелезний (514 км. п. л.) шлях, і приїхали до Куритиби, щоб радіти з ними й поґратулювати нам за наш спільний, великий осяг. Вони дуже добре розуміють, скільки то жертви, клопотань і праці треба було вложити в таке велике діло. Вони, перші у Бразилії, у столиці великого Ріо Ґранде до Сул, у Порто Алеґре, побудували гарну площу „Україна" і пам'ятник — погруддя Тарасові. Вони приїхали двома спеціяльними омнібусами, звичайними й своїми автами.

Вітаємо теж наших громадян зо Сан Павло, які теж приїхали двома великими, спеціяльними омнібусами, також і звичайними, своїми автами та й дехто літаком.

Дня 28-го жовтня 1967 року. Субота. Година 21-а в залі ХОС-у академія для вшанування Поета. Академію дуже старанно приготовив Шевченківський Комітет...

Скоро, після виступу в залі ХОС-у, відбулася ще друга академія в домівці ТПУК-и з нагоди 25-річчя УПА. Цю академію, заходами Товариства Прихильників Української Культури, виконали: Чоловічий хор під диригентурою п. Адама Барана й оркестра під батутою п. Йосипа Гринечка.

Концерт був дуже гарний, якого давно не було в Куритибі. На жаль, публіка була нечисленна. Академія в ХОС-і закінчилася дуже пізно, йшов зливний дощ, люди дуже помучені з подорожі, а найважніше „забагато два гриби в борщ".

Дня 29-го жовтня. О годині десятій ранку, узвишшя Біґоррільо стало центром українського життя. Тут, на найвищій точці Куритиби, побудована площа „Україна". Звідси бачите дві українські церкви — Католицьку і Православну — автокефальну. Звідсіль недалечко гарний будинок ТПУК-и і репрезентаційний дім ХОС-у. Тут, довкруги, найбільше замешкали українці.

Площу „Україна" скоро наповняють наші люди. Ось приїхали ще гості з Понта Ґросси, Прудентополя, Іраті й з інших міст і осель. Всі спішать на Площу. Одинадцята година. Чекаємо на владу. Приходять Представники лат. митрополичої Курії — Єп. Мазаротто, Єп. Федалто, репрезентант польського сп., Кравзе, Тадей Дзєдзіц, Чину польських Отців Місіонерів, Український - католицький Екзарх Кир Йосип Мартинець ЧСВВ., о. Йосип Прийма ЧСВВ, протоігумен, о. Єфрем Кривий ЧСВВ, ігумен Прудентополя, о. Іриней Віґоринський, о. Василь Зінько і бр. Прокіп Верета, всі ЧСВВ, представники „Праці", Отці Василь Постолян і Микола Щербак, представники Православно - автокефальної Церкви; п. ред. Олександер Ващенко, представник „Хлібороба" і інші.

Шевченківський Комітет, в якого склад входять: О. Микола Іванів ЧСВВ, д-р Амврозій Хома, інж. Рафаїл Куліцький, д-р Йосип Ділай, ред. Микола Гец, п. Степан Плахтин, інж. Степан Микилита, ген. Долуд, п. Андрій Чайка і п. Михайло Голуб, вітає владу міста Куритиби: Омара Саббаґа, преферка; Президента Трибуналу Справедливости; радників міста: Тита Шієра і Арлінда Рібаса де Олівейра. Водночас представляє їм вище згаданих достойників Церкви й репрезентантів різних мунісіпій, між ними п. Антона Вітчимишина, префекта Прудентополя і його лавників: Павла Кокодиняка й Августа Савицького; Юліяна Білика, префекта Мале; французького консуля Петра Лапалу й скульптора Карла Андре й інших. На привітання префекта заграла трубна оркестра військової поліції. Префект, інж. Омар Сабаґ серед рясних оплесків відслонює статую Тараса Шевченка. Заповідник п. Ромуалдо Ґурак починає програму інавґураційного свята. Він просить до слова д-ра Амвросія Хому. Д-р Авмросій, речник Комітету й всієї української спільноти. Його доповідь збудована на всіх зразках красномовности. Він накреслив повний і досконалий образ Великого Поета України в його історичній величній дійсності. Свобода людині, свобода Україні, свобода всім народам — це провідна думка промовця. Твори Тараса Шевченка переложені на всі передові мови світу не лише тому, що стоять на найвищому ступені красного письменства, але особливо тому, що його могутнє слово — то слово пророка, борця і страдника за волю рідної батьківщини й волю поневолених народів. Пророк не дочекав сповнення свого віщого слова, але він пророкував свободу для грядучих поколінь і ми віримо, що свобода буде не лише привілеєм країни нашого поселення — свободолюбної, демократичної Бразилії, але також народу українського.

Промова д-ра Амвросія Хоми виголошена з таким гарячим, патріотичним чуттям, захопила всіх присутніх і вирила в їх душах незатерте враження. Вона повинна бути надрукована на першій сторінці пропам'ятної книги цього нашого всенаціонального - всеукраїнського свята. За ту чудову доповідь, в імені цілої української спільноти у Бразилії, всі організації висловили пану Амвросію свою найщирішу подяку.

Після промови д-ра Амвросія сказав глибоко змістовне слово Преосвященніший Кир Йосип Мартинець ЧСВВ, Екзарх для Українців - католиків у Бразилії. У своєму слові Ексцеленція підкреслив релігійний сантимент у творах Поета. Вороги правди хочуть спотворити велетенську постать Генія України, але їм це не вдасться ніколи. Про його глибоку релігійність говорять рядки поезій, поем і дум, що їх він складав на папері, заливаючись гіркенькими сльозами. Правда й справедливість мусять перемогти. Любов і братерство мусять запанувати. „Обніміте, брати, найменшого брата..." Їх Преосвященство промовив теж по-українському. Він звернув увагу на слова Поета, які вириті на пропам'ятній таблиці та й вмуровані на педесталі, у підніжжі статуї Тараса: „Учітеся, брати мої! Думайте — читайте. Чужому навчайтесь! Свого не цурайтесь!"

По промові, Владика вложив, у приготованому місці в педесталі, грудку землі з могили Поета в Каневі, яку привезли Вш. Панство Сисаки.

Опісля, Пан Ромуалдо Ґурак просить зачитати привіти. Перший зачитує п. Б. Білинський від асемблеї зо Сан Павло. Опісля від української санпавлівської спільноти складає привіт п. Михайло Дзюра. Від української громади з Ріо Ґранде до Сул вітає п. Іван Маскула. Українську колонію Санта Катарини заступає Впр. о. Протоігумен Йосип Прийма ЧСВВ. Він зачитує привіт від тієї громади.

Накінець по привітах і поздоровленнях забрав слово префект Куритиби. Він говорив, що є вже різні площі в нашій столиці. Є площа „Еспанія", „Японія" і „Польща". „Ми маємо намір збудувати на узгір'ї" п'ятнадцятої вулиці площу для всіх етній. Сьогодні маємо велику сатисфакцію передати мешканцям того міста, а зокрема українцям „ПРАСА УКРАНІЯ". Префект, приятель українців, знає добре про Тараса Шевченка. Він нази-

(Закінчення на стор 6-ій)

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН У ЗВЕРНЕННІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

До цього не бракує її засобів, тільки вона мусить виявити сильну волю, бо ми здібні є осягнути ліпшу Америку та маємо моральну силу підтримати справу миру у світі. В справі внутрішнього становища ЗДА Президент підкреслив, що американський нарід ніколи не жив в такому достатку, як тепер. Крайова продукція перевищує $800 більйонів річно. Вона збільшується вже 83-ій місяць, і за один місяць матимемо 7 років постійного збільшування економіки. Американці більше заробляють, фабрики працюють, нові авта їздять по нових автострадах, в американських родинах діють понад 70 мільйонів телевізійних апаратів і щотижня засновується в цій країні новий коледж і більше як половина випускників середніх шкіл (гайскулів) вступають на дальше навчання до коледжів. Та Президент згадав і про деякі недомагання, які треба усунути в найближчому часі. Декуди число безробітних є зависоке; в більших містах минулого літа були заворушення; збільшується число злочинів на вулицях наших міст; прибутки фармерів не дорівнюють прибуткам фабричних і міських робітників; треба збудувати більше число мешкальних одиниць, бо незаможне і середньозаможне населення не має відповідних мешкань; треба подбати, щоб зменшити кошти лікування та очистити повітря й води, щоб поліпшити здоровний стан населення. Уряд в усіх повищих справах внесе до Конґресу відповідні законопроєкти. Бюджет на фінансовий рік 1969-ий запропонував Президент в сумі $186 більйонів. До цієї суми Президент зарахував і ті всі фонди, які минулих років не були зараховувані до федерального бюджету — фонд соціяльного забезпечення та фонд на будову автострад, — тому запропонований бюджет такий високий. Дефіцит мав би винести тільки $10 більйонів, але він був би такий малий тоді, коли Конґрес схвалить збільшення податків. Президент закінчив свою промову про Стан Унії заявою про те, що мешканці цієї країни повинні бути горді на те, що вони американці, бо ЗДА завжди могли з успіхом розв'язувати свої проблеми.

Павла Літвінова позбавили праці

Москва. — Павел Літвінов, внук колишнього совєтського міністра закордонних справ, втратив працю асистента в Інституті хемічної технології в Москві внаслідку того, що не піддався шантажеві збоку тайної совєтської поліції, яка погрожувала йому репресіями, якщо він оприлюднить свої записки, роблені під час судової розправи проти письменника Владиміра Буковського, засудженого на три роки в'язниці. Ті записки появилися згодом на Заході, м.і. в „Ню Йорк Таймсі". Павел Літвінов підписав також разом із дружиною іншого засудженого письменника Юлія Данієла, Ляриссою Данієл, пламенний протест - скаргу проти способу ведення судової розправи проти 4-ох письменників в минулому тижні, коли - то всупереч усім правилам чесного правосуддя засуджено підсудних на в'язничні кари від 1-7 років.

Шіганук знову лається проти ЗДА

Пномпень. — Голова Камбоджи князь Нородом Шіганук знову виступив з гострою заявою проти Америки, закинувши їй „цинічне зламання обітниць" та „скандалічну ароґанцію і зневагу супроти даного слова чести". Шіганук обурився на заяву Державного Департаменту, що Америка не зобов'язувалась ніколи не порушувати території Камбоджи в погоні за втікаючими комуністичними військами, і твердив, що американський амбасадор з Індії Честер Бовлс, який відвідав був Камбоджу тиждень тому, власне дав таку обіцянку. Шіганук лаявся проти Америки у своїй промові до югославського президента Тіта, що його вітав Шіганук з великими парадами.

Про українську мову у „Вітчизні", „Дніпрі" та газетних виданнях в СССР

Київська „Літературна Україна" з 5 січня 1968 р. вочевидь піддаючись новорічним настроям, опублікувала статтю під наг. „Не бруднімо чистої криниці", в якій мовиться про мову. Передруковуємо уривок із статті, зазначаючи, що автор не наважується вказати на причини стану, коли під впливом російської мови навіть „Радянська Освіта" не вміє відрізнити знахідного відмінка від родового:

„Граматикою нашої рідної мови з давніх часів узаконено шість відмінків: називний, родовий, давальний, знахідний, орудний та місцевий. Про чому, граматичні закони виведені з багатовікової мовної практики народу. Відтак навіть той, хто ніколи не вчив або вчив та прозабув граматику, ніколи не сплутає цих відмінків, коли він засвоїв, увібрав українську мову разом, як мовиться, з материнським молоком. Той же, хто опановував її в зрілому віці, нерідко допускає плутанину. Найчастіше плутають знахідний відмінок з родовим. І останнім часом ця прикра плутанина набула прямотаки загрозливих маштабів. В розмовах освічених людей, в інформаціях РАТАУ, в газетних замітках, ба навіть у літературних творах тепер часто - густо натрапляємо на вислови такого типу:

Я не люблю таку погоду (замість: такої погоди).

Чому ти не взув чоботи (замість: чобіт).

Не мороч мені голову (замість: голови).

Наша фабрика не виконала план (замість: плану).

Ти не бачив мою матір? (замість: моєї матері).

У кожному з п'яти цих прикладів заперечна частка „не" вимагає тільки родового відмінка. Тим часом автори таких висловів, а слідом за ними й деякі редактори цього не знають. Цим грішать не тільки районні та обласні газети, а й республіканські (серед них навіть „Радянська освіта" й „Літературна Україна", журнали „Вітчизна" й „Дніпро", усі видавництва). На доказ того, що недарма в смертельних гріхах такі поважні часописи звинувачую, можу навести кільканадцять найхарактерніших прикладів, які я занотував у записничок:

„Вузи чекають нове (замість: нового) поповнення".

„Холод не вбиває ящурний вірус (замість ящурного віруса), а навпаки, консервує його".

„Коли оглядаєшся зараз на багатолітній шлях нашого видавництва, яке (замість: якого) тепер не впізнати..."

„Ми не можемо зберегти цей зошит (замість: цього зошита)". І так далі..."

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149-2 ст.

● **З Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку** повідомляють, що в п'ятницю 19 січня відбудеться там вечір під назвою „Живий Журнал ч. 3": „50 літ тому". Виступлять Іван Керницький, Антін Малюца, Фотій Мелешко і Борис Ржепецький. Початок о год. 8 веч.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ПРОКЛЯМАЦІЯ „ДНЯ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ" В КОННЕКТИКАТ

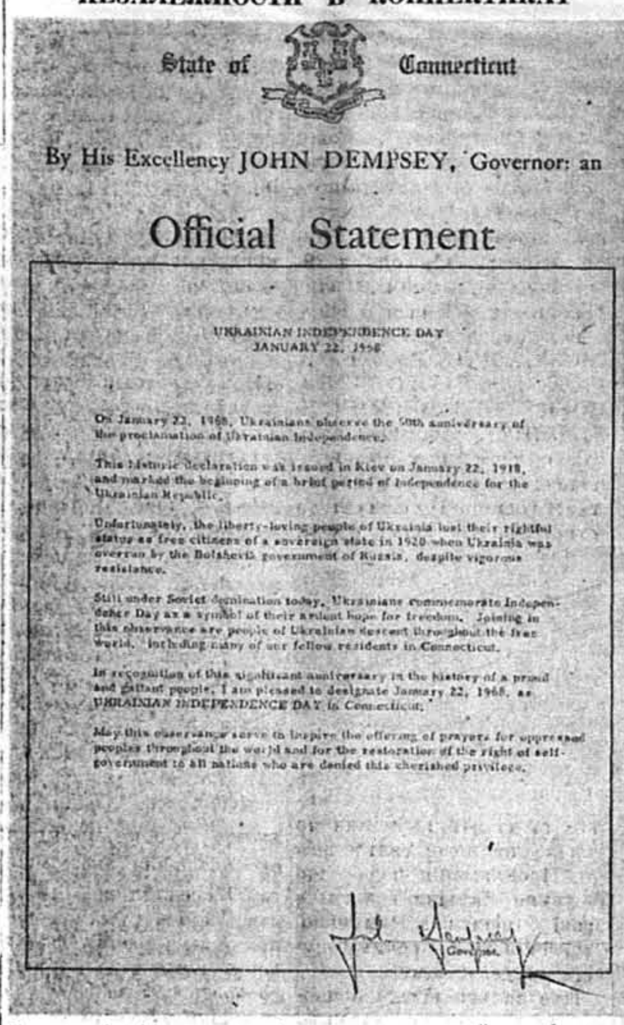

State of Connecticut

By His Excellency JOHN DEMPSEY, Governor: an

Official Statement

UKRAINIAN INDEPENDENCE DAY
JANUARY 22, 1968

On January 22, 1968, Ukrainians observe the 50th anniversary of the proclamation of Ukrainian Independence.

This historic declaration was issued in Kiev on January 22, 1918, and marked the beginning of a brief period of independence for the Ukrainian Republic.

Unfortunately, the liberty-loving people of Ukrainia lost their rightful status as free citizens of a sovereign state in 1920 when Ukrainia was overrun by the Bolshevik government of Russia, despite vigorous resistance.

Still under Soviet domination today, Ukrainians commemorate Independence Day as a symbol of their ardent hope for freedom. Joining in this observance are people of Ukrainian descent throughout the free world, including many of our fellow residents in Connecticut.

In recognition of this significant anniversary in the history of a proud and gallant people, I am pleased to designate January 22, 1968, as UKRAINIAN INDEPENDENCE DAY in Connecticut.

May this observance serve to inspire the offering of prayers for oppressed peoples throughout the world and for the restoration of the right of self-government to all nations who are denied this cherished privilege.

Governor

Фотокопія (поменшена) документу, що його підписав губернатор Джан Демсі, проголошуючи 22-го січня 1968 „Днем Української Незалежности" в стейті Коннектикат.

Нюйоркська публічна бібліотека в 350-річчя Києво-Могилянської Академії

На початку грудня 1967 р. в приміщенню Слов'янського Відділу Нюйоркської Публічної Бібліотеки влаштовано виставку, присвячену 350-річчю Києво - Могилянської Академії, що була заснована 1615 р.; спершу це була братська школа, потім колегія, а згодом Академія. Школою спочатку опікувався Братський монастир в Києві. Офіційну дату заснування Київської Академії устійнено 1617 р. і тому в 1967 р. припадає 350-річчя тієї першої академії та наукового центру Сходу Европи, яка проіснувала до 1815 р. тобто 198 років, коли її московський царський уряд розв'язав, скасовуючи рештки автономії України, включаючи Україну в склад Московської імперії.

Академія випустила ряд славних тоді науковців. Добродієм Академії став Київський Митрополит Петро Могила, 1596-1647. Другим її добродієм був гетьман України Іван Мазепа, який 1704 р. перебудував її. Третім її добродієм був Митрополит Рафаїл Зборовський, який помер 1747 р. За тих біля 200 років Академія випустила коло 20.000 студентів та вчених не лише для України, але для всіх слов'ян, які ширили культуру, взоровану на Західній Европі.

Вчені Києвсько - Могилянської Академії ширили в Московії західню культуру, як сказано в поясненнях англійською мовою. З Академії вийшли такі славні особи як Дмитро Туптало, Ол. Безбородько, Теофан Прокопович. Академія видала для України філософа Григорія Сковороду, сотки професорів та українських православних єпископів.

Виставка крім портретів трьох добродіїв Академії обіймала багато джерельного матеріялу та знимок про Академію, розміщених в трьох ґабльотках. В них виставлені джерела до історії Академії, поміщені в українських виданнях, як Віра і Культура, „Записки УТІ", та інші. Виставку впорядкував ред. Р. Ільницький, працівник Слов. Від. НИПБ.

Виставку влаштовано тоді, коли були поголоски, що будинкові Академії Києво - Моилянської загрожує збурення у зв'язку з плянами перебудови та так званої модернізації столиці України — Києва. Українці повинні відвідати ту оригінальну виставку та піднести моучий голос протесту проти запланованого Москвою знищення того пам'ятника української культури — перед цілим цивілізованим світом, включно з ЮНЕСКО. Пора діяти зараз, бо завтра може бути вже запізно.

Д-р Ол. Соколишин

Клівленд, Огайо

ІЗ ДІЯЛЬНОСТИ ОСЕРЕДКУ Н.Т. ШЕВЧЕНКА

В суботу 9-го вересня м. р. відбулися загальні збори Осередку НТШ в Клівленді в пластовій домівці при вулиці Кенільворт ч. 1202. Відкрив їх голова Осередку проф. д-р Михайло Пап, секретарював інж. Іван Фур.

Після звітів членів Управи за минулі три роки попередньої каденції, а то голови проф. д-ра Михайла Папа, секретаря інж. Івана Фура і скарбника д-ра інж. Михайла Мирослава Тимкова, ухвалено на пропозицію голови Перевірної Комісії плк. Аверкія Гончаренка абсолюторію уступаючій Управі.

Нову Управу Осередку вибрано досить гладко. Вона, крім нового голови, якого вибрано однодушно через аклямацію, уконституувалася на першому своєму засіданні 4-го листопада 1967 в такому складі: ред. Іван Ставничий — голова, проф. д-р Теодор Мацьків з університету в Акроні — заступник голови, мґр. інж. Юрій Яремкевич — секретар, інж. Григір Бобків — скарбник, проф. Леонид Бачинський — господар і д-р інж. Михайло Мирослав Тимків — кооптований вільний член, а проф. д-р Михайло Пап, полк. Аверкій Гончаренко і мґр. Степан Воляник — Перевірна Комісія.

За останні роки покинули цей світ найвидатніші наукові працівники Осередку, як почесний голова Осередку і дійсний член НТШ професор Володимир Радзикевич, дійсний член НТШ лікар д-р Борис Андрієвський, полк. інж. Михайло Курах і проф. Володимир Павлусевич, а крім того значна кількість членів виїхала з Клівленду. Залишилося тепер перед новою Управою завдання присвятити більше уваги проблемі поновлення складу членів.

Пригадати слід при цій нагоді, що минуло вже одинадцять років від часу заснування тутешнього Осередку НТШ, яке сталося 31-го березня 1956 року, попереджене прийняттям 20-тьох звичайних членів НТШ. Першу Управу Осередку утворили тоді: проф. Володимир Радзикевич — голова, ред. Іван Ставничий — заступник голови, проф. Іван Коровицький — секретар і проф. Михайло Ждан — скарбник.

Юрій Яремко

З НАШИХ БУДНІВ

НА ЩЕДРИЙ ВЕЧІР

Гріх було б собі марикувати, що під час цьогорічних Свят добрі янголи про мене забули — не обдарували дарунками. Навпаки! — якраз були вони, до спілки з св. Миколаєм, дуже щедрі, а їхня щедрість проявилась головно в тому, що просто засипали мене всякими, що так скажу в літературній мові, — одеколонами! Якби я всі ці пахущі води на себе повиливав, то було б мене чути аж до села Водник у Бібрецькому повіті. Ну, але янголи, відома річ, це істоти небесного походження і на них не можна нарікати, бо ще, чого доброго, нагніваються і знову зачнуть класти мені під ялинку ...кра-ватки.

Жарти-жартами, але колись, вдома, пригадую, я і мої молодші сестри мали в хаті ту проблему, що наша мамуня не переносила духу кольонських вод, парфум чи інших пахнил!.. Раз, пригадую, на сам Щедрий Вечір — або „голодну кутю", як ще у нас говорили — я, тоді учень народної школи ім. Бориса Грінченка у Львові, приїхав додому, відав, трохи більше напахчений, як треба. Тільки ми помолилися, посідали за стіл і забралися до борщу, — як наша мамуня раптом збліда, встала і швиденько потупцювала до пекарні, стиснувши долонями голову.

— Що трапилось з мамою? Вони хворі? — спитав я.

— Пішли до пекарнини нюхати нафту! — защебетала сестра Оля.

— Ти, хіба, сидячи у Львові, між панами, призабув, що мама не може стерпіти всяких пахощів? — сказав суворо батько. — Їй від того робиться слабо і голова в неї дуже болить.

— Ну, й наклав жині на себе того добра! З півведерка! — заздрісно перешіптувались сестрички.

— Иди надвір, постій трохи на морозі і вивітрися, — сказав батько. — Тьху! Занечистив цілу хату.

Скільки років минуло з того часу, коли то я на Щедрий Вечір, в морозну, зоряну ніч, стояв під загатою і „вивітрювався" з одекольонських пахощів?.. Саме перед Святами я отримав листа з дому, в котрому сестра Оля пригадала мені цю подію. Та й ще написала в тому листі дорога сестриця, що „наші мамуня далі не переносять запаху всяких пахнил та що голова в них дужче поболює, як колись... Може від того, що вони вже стали дуже старенькі?"

А може „соціялістичні" духи-одеколони міцніше пахнуть, як „буржуазні"?..

Ікер

Українські журналісти вшанували пам'ять Миколи Голубця

Прикро приходиться віднотувати, що така небуденна постать Українського Львова — як сл .п. Микола Голубець ,в короткому часі після своєї смерти — пішла в забуття, дармащо залишила грядучим поколінням багато праць з ділянки журналістики, письменства, мистецтва й історії.

Пригадуючи цю кольоритну постать нашому громадянству у 25-річчя з дня смерти, як також підкреслюючи його муравлину працю для свого народу, Спілка Українських Журналістів в Америці вшанувала його окремим вечором, що відбувся в приміщенні Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку в дні 22 грудня 1967 р.. На вечорі з'явилося багато його сучасників, прихильників та приятелів і, зокрема ,поважне число мистців. Між приявними були, м. ін. дир. Пастушенко, Святослав Гординський, Дамян Горняткевич, Антін Малюца, як також гості з Европи проф. д-р Янів із Франції і ред. Зенон Пеленський з Німеччини. Голова СУЖА ред. М. Дольницький підкреслив у вступному слові ,що вшановуючи Миколу Голубця українські журналісти вшановують своїх колег й українську журналістику в цілості.

Програмою вечора проводив секретар СУЖА д-р Роман Криштальський, який накреслив сильвету Голубця, як всесторонньої і непересічної міри людини, та видатного журналіста, при чому зазначив, що світова завірюха й окупація рідних земель знищила багато документальних даних про життя і діяльність Миколи Голубця. Однак треба сподіватися, що й на підставі того, що збереглось написане чи у пам'яті живучих його сучасників, Микола Голубець дочекається книжечки про нього.

Ред. Роман Купчинський прочитав свій спомин про М. Голубця з часів першої зустрічі з ним при УСС та пізнішого контакту після визвольної війни у Львові, в часі праці у „Ділі" як й на терені т. зв. „Богеми", яка гуртувала робітників пера, пензля і долота, та їх прихильників. „Богема" мала своїх провідників Михайла Рудницького і Миколу Голубця й вона оживила у Львові літературне й товариське життя. Закінчив ред. Купчинський свої цікаві спомини словами: ...„Згадуємо М. Голубця ,а може сьогодні якась таємна рука поклала там у Львові китицю квітів на його запалу могиму, а ми від себе складаємо під його нерукотвореним пам'ятником кілька незабудьок".

Проф. Антін Малюца схарактеризував Миколу Голубця, як вартісного мистецького критика та знавця, доказом чого його численні монографії мистців та безліч статтей і критичних рецензій.

Ред. Іван Керницький (ІКЕР) прочитав у „свойому стилю" згадку про свою співпрацю з Миколою Голубцем, накреслюючи цю співпрацю як початкуючого журналіста з веселої та товариської точки.

Ред. Михайло Островерха прочитав пародію Федя Триндика про Миколу Голубця яка, моментами, своїми сатиричними висловами, прибавила вечорові веселого настрою.

Після докладів д-р Р. Криштальський відчитав депешу, яка наспіла від власника концерну „Українська Преса" у Львові — п. Івана Тиктора з Вінніпеґу, в якій він склонює в пошані голову перед одним з найкращих своїх редакторів, Миколою Голубцем.

За часм — приявні ще довший час обмінювались думками на теми вислуханих доповідей, висловлюючи вдоволення з уладжування таких вечорів.

Від Управи ЛМКлюбу привітав приявних заст. голови інж. І. Жуковський.

Роман Криштальський

Крайова продукція в 1967 році становила $785.1 більйона

Вашингтон. — Департамент Торгівлі повідомляє, що Крайова продукція в 1967-му році виносила 785.1 більйона, майже стільки само, на скільки передбачав президент Джансон в січні минулого року, предкладаючи економічний звіт Конґресові — 787 більйонів дол. Під крайовою продукцією Департамент Торгівлі розуміє вартість випродукованих товарів у минулому році та вартість виконаної праці. Продукція збільшувалася в минулому році і в четвертій чверті 1967-го року вона виносила 807.6 більйона дол. в річному відношенні. (Річне відношення дістаємо таким способом, що крайову продукцію з однієї чверті множимо через чотири). Крайова продукція в четвертій чверті збільшилася на 16 більйонів дол., або на 5.5 відсотка в порівнянні з 1966-им роком. Та дійсне збільшення становить тільки 2.5 відсотка, бо в минулому році інфляція спричинила збільшення крайової продукції на повні три відсотки.

ЯК БУВ ВІДКРИТИЙ ПАМ'ЯТНИК...

(Закінчення зі стор. 5-ої)

вас його поетом свободи. Порівнює його з Кастром Алвесом і іншими поетами які у своїх писаннях писали про свободу. Кінчаючи свою промову, дякує українцям за прихильність до його особи та й співпрацю.

Офіційну частину інавгураційного свята закінчує хор Заповітом „Як умру . . ." Диригує п. Адам Варан.

Стоїть наш великий Батько Тарас на високому узвишші Біґоріллью в Куритибі. Стоїть на високому п'єдесталі. У правиці держить свій любий КОБЗАР та й глядить на гарну Куритибу, на цілу свободолюбну Бразилію, де лише живуть його брати Українці й кличе:

Учітеся, брати мої!
Думайте, читайте,
Чужому научайтесь.
І свого не цурайтесь.

Бо хто матір забуває,
Того Бог карає.
Чужі люди цураються
В хату не пускають.

Статуя Тараса Шевченка:

Висота самої статуї 2.50 м.
Висота п'єдесталу 3.00 м.
Разом: 5.50 м.
Тягар статуї 600 кг.
Тягар п'єдесталу 12.000 кг."

Тижневик „Хлібороб" помістив велику фотознимку з пам'ятником Т. Шевченкові і площі „Україна", і ще окремо — голови Кобзаря у молодому віці, сповнену енергії й динаміки (автор проєкту пам'ятника — французький сульптор Карл Андре). Цей репортаж, також не підписаний, включає в себе докладний опис площі „Україна" та самого пам'ятника.

„Голова міста („префейто") все ширше й ширше розкривав очі, погляд яких не ховав ні здивування, ні заскочення. Він, молодий інженер п. Омар Сабаґ, стоячи на узвишші, сьогодні тільки урочисто та офіційно закінчував те, що було розпочато й роками провадилось за його попередника в головстві міста Куритіби, тепер федерального Міністра Хліборобства, теж інженера, Іво Арзуа Перейра. Той знав справу докладно й ґрунтовно, бо відбув чимало фахових нарад та конференцій, а також дещо прочитав з художньої літератури й публіцистики на відповідну тему.

Але Іво Арзуа сьогодні по горло зайнятий працею в Міністерстві, ніяк не міг покинути столичного міста Бразилії, щоб взяти участь в урочистості 29-го жовтня на колись відкритій ним Площі Україна в Курітібі. І урочистість очолює сучасний голова міста, згаданий вище п. Омар Сабаґ.

Перед ним чудовий вигляд на середмістя, розташоване в розлогій долині, з багатьма, різноманітної форми, оздоблень та кольорів хмародерами!

Площа Україна є на одній з найвищих точок міста. Звідси видно, сливе, всю Курітібу, принаймні до протилежної її гірської частини — в напрямкові до Атлянтику. А Омар Сабаґ на такій горі забрався ще далі, на терасу, до якої ведуть численні сходи. Над ним, над головою міста, вище стоїть тільки ще одне, заповите в широке блакитне покривало. Мине ще кілька хвилин, надійде одинадцята година дня і він потягне за шнура, тоді покривало спаде вниз, тоді перед численно зібраними людьми з'явиться бронзова постать . . .

Та голова міста все це знає, знає й хто захований за блакитним покривалом, зрештою, подібні урочистості для нього не первина, він до них добре звик і його в ці моменти ніколи не покидає почуття певности. В Курітібі пам'ятників таки чимало, не раз він бачив, як їх відкривали. Ось і сьогодні, місто має збагатитися ще одним твором скульптури, який прикрасить нову Площу України. Він звик такі події важати за цілком місцеві, вузько міського значення; адже, як і сьогодні, так і в кожному іншому подібному випадкові, була передньо винесена постанова міської управи, а вже її виконання лягало на плечі голови міста та його співробітників. На подію збереться трохи людей з поблизьких вулиць, а також ще там студенти, військові чи вчителі, в залежності кому (якому фахівцеві чи достойникові) ставиться пам'ятника і в їх присутності представники влади заходяться до стандартної урочистості.

Так завжди, та не сьогодні. Насамперед, дуже вже багато людей сходиться на Площу, а тут не передбачено ні карнавалових забав, ні якихось особливих видовищ, грає лише духова оркестра Військової Поліції.

Це на площі збирається перш усього українська Курітіба. Та ось, починають з'являтися великі автобуси з різних місцевостей естада Парана. На них почеплені аншляги — привітальні написи в честь відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в Курітібі. Прибувають численні українські делеґації з Понта Ґросса, Уніон да Вітарія, Іраті. З'являються на Площі й гуртки так званих колоністів, тобто селян, у вишитих українських сорочках, в довгокрисих солом'яних капелюхах, дехто з них має довгі вуса, а то й бороди. Це вже нащадки українських еміґрантів, друге й третє їх покоління. Ще більше Омар Сабаґ заходить у подив, коли дізнається про прибуття спеціяльними автобусами та бачить перед собою українські делеґації з Сан Павла, Ріо Ґранде до Сул, Ріо де Жанейро . . .

Він зрозумів і збагнув, що сьогоднішня урочистість значно й значно перевищує всі дотеперішні подібні, що вона далеко - далеко переростає межі міста Курітіби.

Він потягнув за шнура, блакитне покривало поволі сповзає додолу, перед присутніми виростає на два й пів метра бронзова постать Найбільшого Сина Українського Народу, полум'яного Кобзаря й Революціонера, Тараса Григоровича Шевченка. Постать укріплена на такої ж висоти п'єдесталі, що в свою чергу стоїть на широкій терасі, а та вже кількома сходами спускається до підніжжя, до вирівняної поверхні високої гори. Пам'ятник, справді, домінує над всією довколишньою місцевістю, надає їй відповідного тону й вигляду.

Шевченко у бронзі відтворений за молодого віку. Ліва його рука спирається на книгу, покладену на невеличкій колоні; права, хоч звисає спокійно, але, здається, вона зараз же піде в рух, бо Поет, гордо піднявши голову, почне промовляти до народу. Загальне враження — Трибун в останній хвилині перед виступом. Лунають гучні оплески на Площі і з усіх розчинених вікон, з усіх балконів сусідніх будинків. Кожний відчув та зміркував — пам'ятник виглядає зовні дуже гарно (чи не найкращий в Курітібі?), місто сьогодні збагатилось ще одним вогнищем для оглядин численними туристами, які щороку приїздять сюди не тільки з усієї Бразилії, а й з усього світу.

Змістовну доповідь про Тараса Шевченка португальською мовою виголошує знаний політичний і адміністративний діяч українського роду, п. інженер Амброзіо Хома. Він подає біографічні дані, коротко спиняється на найважливіших творах Поета, зокрема „Кавказі", „Катерині", „Гайдамаках", змальовує Шевченка як непохитного борця за волю, як великого гуманіста, мислителя, революціонера.

Посвячують пам'ятника РАЗОМ — Екзарх для українців - католиків Бразилії Кир Йосип Мартинець і Архимандрит УАПЦеркви Світліший вч. о. Василь Постолян. При цьому Владика Йосип Мартинець виголошує глибоку патріотичну промову в португальській та українській мовах, взявши для неї за мотто напис на пам'ятникові: „Учітеся, брати мої, думайте, читайте, і чужому научайтесь, свого не цурайтесь...

Промовці біля пам'ятника змінюють один одного. Ось слово забирає університетський професор зі Сан Павла, п. Богдан Білинський, його змінює відомий український громадський діяч, роджений уже в Бразилії, п. Михайло Дзюра (теж мешканець Сан Павла), від Ріо Ґранде до Сул говорить п. Іван Маскула, від естада Санта Катаріна — католицький священик вч. о. Йосип Прийма, від Ріо де Жанейро надається слово п. інж. Андрієві Мазаєві...

Голова міста, п. інж. Омар Сабаґ, тепер уже цілком у курсі справ, тепер уже повністю розуміє сенс події, її значення й маштаби, що знайдуть свій розголос не тільки в Курітібі, не тільки в естаді Парана, а і в цілій Бразилії, а там, через Атлянтик, луною віддадуться геть далеко - далеко.... Тому, в своїй промові, Омар Сабаґ, зазначивши українськість Шевченка, одночасно підкреслює його УНІВЕРСАЛЬНЕ значення в боротьбі за волю, за демократію, за здійснення вимріяних ідеалів людства всієї земної кулі. Співзвучні Кобзареві України є постаті в історії кожного народу, в тому й бразілійського. Тому на вільній землі неосяжної Бразилії — чудове місце для увічнення пам'яти Незабутнього Тараса, пам'ятник йому тут завжди буде в честі і пошані.

Олив'яне, післядощеве небо трохи розпогіднюється. На Площі Україна — вирує. Складається враження, що хоч і як багато тут людей, хоч зібралися вони з різних кінців країни, що своїми розмірами конкурує з цілою Европою, але... ніби вони знайомі один одному, ніби всі вони складають оту Шевченкову сім'ю:

„І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій
Не забудьте пом''янути
Не злим, тихим словом".

І „сім'я" говорить тут, в бразілійському місті, на Площі Україна — українською мовою. В розмовах переплітається Шевченкове й особисте, місцеве з загально-українським, а то і з усесвітнім.

Ось зустрілись двоє. Двадцять років не бачились. Пильно придивляються один одному; тяжко пізнати, навіть голоси змінилися. Міцне стискання рук, сльози на очах, а перші слова: — Як добре, що Батько вже стоїть, нам на радість, а ворогам на пострах... — „Ворогам" — помах рукою в далечінь, де Атлянтик, де Середземне та Чорне море, де стогне в московських кайданах поневолена Україна.

Хтось збоку зауважує, що Шевченко на курітібському пам'ятнику „занадто молодий і модерний, ми, мовляв, звикли до вусатого, в киреї та шапці". Тому, з природнім українським гумором, заперечують: „Ось ми за двадцять років, як змінилися, а Шевченко ж відійшов від нас понад сто років. Він також, поки дістався сюди, переплив моря й океани. Тож і змінився, тільки інакше, ніж ми, він помолодшав, а ми постарішали". Тут уже витворюється ширший гурт, з гумору переходять на серйозні розмови. Переважають думки, що Шевченко в уяві кожного українця є незламним борцем, невгнутим та неустрашимим революціонером, палким і натхненним провідником, через те і його постать символічно покривається з силою, енергією, заззяттям, відтак і з молодістю. В такому стилі побудовано пам'ятника Тарасові у Вашингтоні, в такому ж стилі витримано його і в Курітібі.

Ось молода дівчина, вона уважно прислухується до всіх розмов, потім придивляється до написів на пам'ятникові, особливо довго зупиняється над вмурованою в нього скринькою з землею з Могили Тараса Шевченка з Каневі. Землю ту нелегально привіз до Курітіби з України один з недавніх наших туристів. Дівчина з усього баченого й чутого робить докладні записи в бльокноті. Цікавимося, навіщо? Відповідає:

— Мій тато спаралізований, не міг приїхати до Курітіби, то послав мене, але наказав усе найдокладніше йому переповісти, що тут побачу й почую. Через те й записую, аби не забути.

Земляки з Ріо Ґранде до Сул, з портового міста Порто Алеґре, хваляться:

— У нас теж є пам''ятник Кобзареві. Правда, не такий, як оце, але зате ми його поставили кілька років раніше. — І тут же додають: — А от в часописах вичитали, що в Одесі не тільки нема пам'ятника невмирущому Кобзареві, а навіть поетові Василеві Симоненкові та його друзям не дозволили провести урочистість з нагоди Шевченківської Річниці. Виявляється, Курітіба й Порто Алеґре . . . більш українські, ніж Одеса над Чорним морем, що по нього так багато писав Тарас Григорович...

Ще в іншому місці тієї думки, що Шевченко з кожним роком стає все могутнішою міжнародньою ідейною зброєю, скерованою проти темряви комунізму і зокрема проти Москви. Яскраві й правдиві слова Кобзаря влучають в саме серце всіх людоненависників та людопоневолювачів...

Потужні смолоскипи волі, демократії, гуманізму, національної й соціяльної гармонії та справедливости, любови до Рідного Краю, неустанні турботи за щастя й добробут ближнього („обніміте брати мої найменшого брата") полум'ярять на довжелезному шляху з півночі на південь: Вінніпеґ — Вашинґтон — Курітіба — Порто Алеґре, — а незабаром до них присднається і Буенос Айрес. Через увесь той довжелезний шлях прослався клич Тараса Шевченка до братів-українців:

„Борітеся — поборете!
Вам Бог помагає".

РОМАН ГОЛІЯН

(Замість квітів, в першу річницю смерти).

Саме рік тому, на тиждень перед Різдвом вислав я святочні побажання до Панства Голіянів в Понтуаз, біля Парижу. Сподівавсь одержати, як звичайно, дуже інтересний святочний генби генеральних звіт з цілого року, повний гумору і перцю — на загальні та особисті теми, в яких ніщо важне не пропущене. В таких річних звітах, до яких наші контакти від 1959 р. майже обмежувались, так бл. п. Роман як і дружина — пані Оля з Вероцьких — звичайно наче б переліцитовувались в дотепних підходах і з'ясуваннях річного матеріялу. Спвгра, дотеп, оригінальність, та тепло дружніх взаємин — мимоволі полонювали та читались ті листи неразб, замість такого життєрадісного відгомону на Різдво 1966 — прийшла несподівана вістка про ненадійну смерть в дні 17-го грудня 1966. Не хотілось вірити, що та життєрадісна людина, то все бодре серце перестало битись. Та, на жаль, Божа воля має свої власні невідхильні закони . . . Так передчасно відійшла від нас людина широких заінтересувань, великого хисту, ініціятиви, поважного громадського досвіду.

Наше особисте знайомство і приязнь зв'язані з часом, коли я був европейським директором ЗУАДК-у (травень 1955 - липень 1959), а Покійний був репрезентантом ЗУАДК — на Францію, в Парижі. Передше був мені знаний тільки по імені з львівських періодиків „Будяк", „Зиз", „Укр. Слово", „Неділя" та „Нового Часу", і з дописів і репортажів в „Ділі".

Коротке було наше знайомство, ми ніколи ближче не торкнулись особистих відносин Покійного, його журналістичної і громадської діяльности з-перед другої світової війни, ані часів нашої стрічі і співпраці від травня 1955 р.

На тому тлі сподівався я посмертних згадок від його однодумців і приятелів з УНДО та УНРади, що в них Покійний був дуже чинний до самої смерти. Я сам постановив зразу відложити власну згадку про покійного щойно в першу річницю смерти — з огляду на таке коротке, фраґментарне тільки знайомство на тлі ЗУАДК. На жаль, попала мені в руки тільки одна згадка п. А. Качора в „Свободі" з 21 березня 1966. З тої незвичайної теплої згадки присвяченої пам'яті покійного щойно довідавсь я про його минуле, від родинних умовин до трудноців і досягнень до другої війни. З тої згадки щойно стало мені ясно, як важко покійний пробивавсь в житті, здобував освіту та ставав на ноги як журналіст і громадський діяч. З неї ж довідався я також, що покійний походив з патріотичного середовища львівської ремісничої еліти, що в ній плекалася глибока національна свідомість, шляхетна гордість, високо цінились добрі маніри. Все те разом щойно дало мені правдиву підбудову до того образу покійного, як громадянина, журналіста, громадського діяча а зокрема як людини, що її так живо бачу у своїх спогадах.

В політичних переконаннях — поміркований, тонкий в аналізі подій, рушійних сил, їх репрезентантів, передбачувати можливості на майбутнє.

У зв'язку з такою поставою покійний ще з молоденьких літ до останніх днів життя стояв все на тій самій поміркованій громадській і політичній плятформі, ніколи не міняв партійної приналежности, навіть в період радикальних переоцінок двадцятих років, на скільки мені відомо.

Не менш і у співпраці, як мені довелось пізнати покійного на тлі ЗУАДК-у, був він стійкий і симпатичним партнером, з яким, як то кажуть, було приємніше згубити чим з деким знайти. Таким остав покійний від нашої першої стрічі коло 20-го травня 1955 до нашого розходу 15-го липня 1959.

Він перший з-поза німецьких репрезентантів ЗУАДК-у, зголосив приїзд та з'явився в мюнхенській централі з різними справами, а в тому також, як точно пригадую, також поважними залеглостями йому належними, але не вирівнаними ізза куцих засобів головної станиці. Приготований на довші торги в цілі обкроєння його претенсій на тлі стану фінансів у Мюнхені, я був прямо заскочений та счудований жестом покійного, коли він без вагання з місця заявив: „Пане директоре, Ви знаєте мої претенсії і можності централі, здаюсь на ваше рішення". — у відповідь впала моя пропозиція, а покійний з радістю прийняв її як рішення.

Той жест першої стрічі надав основний тон нашим взаєминам за цілий час співпраці. У всіх наших взаєминах продовж понад чотирьох років ми ніколи не мали найменших трудноців при виконанні розчислень, доручень, побажань. Покійний був також все милим гостем серед працівників головної станиці, що начислювала понад 50 осіб. Завжди усміхнений, привітний для всіх, джентельмен, тішивсь загальною симпатією.

Не дивниця, проте, що справи наших людей у Франції заступав Покійний успішно в дещо відмінних рямах програми ЮСЕП для Франції і централя тої акції у Франкфурті була завжди задоволена з праці покійного. В цій праці допомагала покійному дуже солідно дружина, пані Оля. За те перед французькими властями вдавались покійному часто успішні полагоди, що деінде були прямо не до подумання. Підхід, спосіб, особисті знайомства покійного — отвирали йому двері до успішних заходів, деінде безнадійних.

Не менш дім панства Голіянів був своєрідним осередком „України" в Парижі, так для поселенців у Франції як і для приїжджих. Колись дім ЗУАДК, на вул. Тена 136 — відкуплений відтак спільними засобами кількох одиниць та військового Тов. — стояв все до диспозиції для громадських зібрань та імпрез і був захистом для замісцевих гостей.

В мешканевій тісноті Парижу, в скромних умовинах, маленьке мешкання панства Голіянів на першім поверсі тої домівки сповняло важну ролю, єдиного мабуть, джерела доброї ради та помочі українцям в потребі, нерідко ролю стрічного центра української еліти Парижа, як мав я нагоду декілька разів бачити, а при тому було воно якоюсь рідкою оазою сповненою особливим теплом і виїмковою гостинністю обоїх господарів.

Нехай же ці стрічки в першу річницю смерти Покійного — будуть скромною, сердешною, дружньою лептою в пошану пам'яті громадянина, патріота, співробітника, джентельмена бл. п. Романа Голіяна та водночас також висловом співчуття і розради для дружини, пані Олі, та доні, пані Марти, в їх родинному смутку з приводу такої передчасної, ненадійної, великої страти.

Д-р А. Перегінець

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ ГЕНЕРАЛА МИХАЙЛА САДОВСЬКОГО

З приводу упокоєння великого українського патріота, заслуженого військового ветерана і політичного діяча генерала Михайла Садовського — замість квітів на його могилу — свої пожертви зложили на фонд Української Ради: Євгенія Жонсніцька й родина 20 дол., 7-ма Станиця СБУВ у Гамільтоні 20 дол., інж. Ом. Тарнавський 10 дол., Б. Стрілковський 10 дол., М. Челюк 10 дол., Т. Гуменюк 10 дол., Т. Єленчук 10 дол., П-во С. і М. Кравченки 10 дол., І. Гуменюк 10 дол., М. Мельничук 5 дол., Г. Козаченко 5 дол., Я. Тесля 5 дол., П-во В. і Л. Мулевичі 5 дол., Т. Таборовський 5 дол., А. Борило 5 дол., М. Битинський 5 дол. К. Гонта 4 дол., О. Федорів 2 дол. і О. Квас 2 доляри.

Просимо наших громадян, котрі знають велику відданість і заслуги покійного Генерала М. Садовського, — але не мали змоги зложити квітів на могилу, а бажають ушанувати його пам'ять — прислати свої пожертви на фонд УНРади, на адресу Представництва, що подана нижче.

Predstawnytstwo WO
UNRady
98 Brentcliffe Road
Toronto 17, Ont., Canada

Всім, що вже такі пожертви зложили, щиро дякуємо!

В ЛЕТУНСЬКІЙ КАТАСТРОФІ ЗГИНУВ ГЕНЕРАЛ І 11 ЛЕТУНІВ

Майнот, Північна Дакота. — 17-го січня в летунській катастрофі згинули 12 осіб, між ними і генерал майор летунства Чарлз Айзенгарт. Катастрофа сталася тоді, коли танкер летунства стартував під час густої мряки. Живий тільки сержант Віллям Дж. Врайт, але він на критичному списку в шпиталі. Причина катастрофи не знана, ведеться в цій справі слідство. Генерал Чарлз Айзенгарт — це один із найздібніших офіцерів летунства, який мав великий досвід та численні відзначення. Його осяги — 8.000 годин летів, в тому 156 годин над Пацифіком під час другої світової війни.

З ЛИСТА ІЗ СИБІРУ

У київському журналі „Україна" ч. 48 з 1967 р. надруковано уривок з листа з м. Норильська в Сибіру від якоїсь української родини, в якому між ін. сказано про значення дитячого журналу українською мовою на чужині:

„Ми живемо далеко, за Полярним колом. Якби не „Малятко", то батьки могли б забути рідну мову, а діти б її не навчилися. Ці журнали наша сім'я передплачує вже шість років. Хочеться мені висловити щиру вдячність за те добре діло, яке журнал робить, помагаючи нам виховувати дітей. Нашому синові шість років Богданчик просить кожен свіжий номер журналу читати йому від початку до кінця..."

ТВОРИ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО ЗА КОРДОНОМ

У Чернігівському музеї клясика нашої літератури, Михайла Коцюбинського зібрано закордонні видання-переклади. „Літературна Україна" з 9 січня повідомляла: „Тільки на німецьку мову маємо дев'ять перекладів. Є дев'ять чеських перекладачів . . . Словакам, угорцям полякам, румунам, сербо-хорватам, болгарам, албанцям шведам, персам, французам еспанцям, італійцям, китайцям та іншим народам світ доступні твори М. Коцюбинського: і епопея селянського революційного руху на Україні „Фата моргана", і цикл новел письменника, в яких чується пристрасний заклик до боротьби" (?).

Ню Гейвен, Конн.

БЕНКЕТОМ ЗАКІНЧЕНО ВІДЗНАЧЕННЯ УНР

У 50-річчя УНР в Ню Гейвені. На фото (зліва) Йосиф Лисогір, гол. предс. УНС і екзек. віце-президент УККА, проф. Іван Телюк, пані Маркус, сенатор Маркус, проф. Борис Мартос, колишній прем'єр Уряду УНР, д-р Ярослав Туркало, тостмайстер бенкету, пані Марія Снігурович, д-р Михайло Снігурович, голова Об'єднаного Комітету і голова УККА, Відділ Ню Гейвен.

(М. Я.) — Святкуючи 50-ліття Української Національної Революції, влаштував Об'єднаний Комітет українських Товариств і Організацій міста Ню Гейвену бенкет, в якім взяли участь провідні діячі українського й американського політичного світу та численне українське громадянство з Ню Гейвену і сусідніх міст. Бенкет відбувся 4-го листопада в великій балевій залі готелю Парк Плаза. За президіяльним столом засіли, крім президії Об'єднаного Комітету д-ра Михайла Снігуровича та його дружини, д-ра Туркала та мґр. Телюка, місцеві та довколишні священики, проф. Борис Мартос, колишній прем'єр Уряду Української Народної Республіки, п. Йосиф Лисогір, президент УНС і заступник голови УККА з дружиною, гість з Бельгії, генеральний вікарій о. Фуканчик, голова УККА в Гартфорді інж. Пришляк з дружиною, голова УККА в Бріджпорті п. Фалько з дружиною та американські достойники п. О'Конор, заступник посадника міста Ню Гейвену (посадник Лі був поважно хворий), п. Маркус з дружиною, стейтовий сенатор, провідник більшости в сенаті; та особистий висланник сенатора Тома Дадда, його адміністративний асистент п. Гартленд.

Бенкет відкрив по-українськи голова Об'єднаного Комітету д-р Михайло Снігурович та передав провід бенкету тостмайстрові д-рові Ярославові Туркалові. О. монс. Іван Стах, парох Української Католицької Церкви, поблагословив страви. Головним промовцем на бенкеті був проф. Борис Мартос, який дав докладну аналізу подій 1917 на Україні, зупинившись довше над 3-ім Універсалом. По-англійськи промовляли всі три вище вичислені американські достойники. Велике враження зробила промова сенатора Дадда, яку відчитав п. Гартленд. В цій промові сен. Дадд заявив, що він є беззастережний прихильник розчленовання Совєтської імперії та побудови на ній незалежних національних держав, а в першу чергу України, заявляючи, що він, як довго житиме, буде боротися за цю ідею. На бенкет наспіли телеграми від губернатора стейту Коннектикат Демпсі та сенатора Рібікова. В мистецькій частині п. Марта Кокольська, сопрано Нюйоркської Опери Відспівала при фортепіяновому акомпаніяменті Ю. Цибрівського 4 пісні: „Контра спем сперо" (Леся Українка-Степовий), „Спіть скалічені" (Олесь-Шуть), Арію Оксани з опери „Гайдамаки" Ю. Майтуса і „Любіть Україну" Сосюри - Фоменка.

Бенкет закінчив молитвою о. Іван Іляшенко, парох Української Православної Церкви в Ню Гейвені. По бенкеті відбувся баль при звуках оркестри Амор. Започаткував його народними танками місцевий Танковий Ансамбль „Веселка" яким проводить В. Гіна. В Бенкеті й балі взяло участь 500 осіб. Про цю вдатню і незабутню імпрезу подали вістки місцеві американські газети, поміщуючи знимки, — які робив таки редакцією висланий репортер, — та інформуючи своїх читачів про річницю Української Національної Революції. Цим бенкетом і балем закінчив Об'єднаний Комітет свою майже 10-місячну діяльність. В склад комітету входили: д-р Михайло Снігурович, голова, Іван Заковоротний, секретар, та члени: Василь Закорчемний, д-р Іван Кизик, майор Олексій Козловський, Михайло Лісевич, Володимир Мандич, мґр. Іван Телюк, д-р Ярослав Туркало, Юрій Цебрівський, Василина Шраменко і Ростислава Яхницька.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ДОПОВІДЬ ПРОФЕСОРА В. ЧАПЛЕНКА В НТШ

Ню Йорк. — Перед численно зібраною авдиторією відбулася 13-го січня в залі НТШ чергова Наукова Конференція Мовознавчої Комісії НТШ, яку відкрив голова Комісії проф. д-р П. Ковалів. Доповідь на тему „Деякі нові етимології" виголосив проф. В. Чапленко. Нав'язуючи до своєї доповіді про адигейські мови — виголошеної на Світовому Конґресі Української Вільної Науки в 1967 р., прелеґент зайнявся однією групою етимології (в мовно-історичному сенсі) та подав виникнення назв міст (фортець) слов'янських і ін. народів на підставі адигейських слів, як Варшава, Іршава, Оршова, Білгород, Біловежа й ін. З уваги на те, що прелеґент є піонером у цій ділянці (опублікував вже дві праці з цією тематикою), доповідь викликала жваву дискусію.

НОВОРІЧНИЙ БАЛЬ „ДУМКИ"

Ню Йорк. — У заповненій великій залі готелю „Комодор" співаки репрезентативного хору „Думка" і гості, в тому чимало молоді, радісно зустріли Український Новий Рік, а „Думка" рівно о 12-й ночі привітала усіх чудовою піснею Івана Недільського „З Новим Роком", написаною і вперше виконаною в 1934 р. „Думкою" у Станиславові. Хор під дириґентурою проф. Олександра Берника вшанував гостей та наші традиції дзвінкими колядками, гостей вітав дириґент „Молодої Думки" інж. Степаняк. Ялинка, під якою приґравала до танцю оркестра „Амор", ліричні пісні Ігоря Раковського і Оленки Зам'ятої, поєднання українських традицій з найбільш модерними балевими строями пань — все це надало балеві „Думки" особливого чару родинної святкової гостини. Організований в 1949 р. хор „Думка" провадив від 1950 р. вечори-просфори, а з 1960 р. в найкращих балевих залях міста влаштовує балеві зустрічі українського Нового Року, з яких ця, проведена увечорі 13 січня, була однією з найприємніших.

ДОПОВІДЬ У ЛОС АНДЖЕЛЕСІ

Лос Анджелес. — Науково-популярну доповідь „Наркоманство, молодь та здоров'я" виголосив д-р Олег Сниlик в Українському Культурному Осередку. Доповідь відбулася старанням Т-ва Українських Інженерів в Америці, Відділ Каліфорнія. Цікава та актуальна тема зібрала добірну публіку з місцевого громадянства та молоді. Реферат доповнювали світлини.

(В. С.)

ВІСТІ З ТОРОНТА

Різдвяні Свята. Велика українська громада Торонта з традиційним снігом і морозом святкувала торжественно різдвяні свята. В багатьох церквах правилися нічні повечеря і торжественні Служби Божі з великою участю вірних. Чудові українські колядки лунали по наших церквах та домах, які відвідували колядники наших церков і організацій. Лунали наші колядки і в етері на двох наших українських радіопрограмах: „Пісня України" і „Прометей". На радіопрограмах із словами привіту виступали: Високопреосвященний Архиєпископ Михаїл — від Православної Церкви, Преосвященний Архиєпископ Кир Ізидор — від Української Католицької Церкви, д-р О. Бойко — голова відділу КУК, та представники організацій і установ. З окремим привітанням для українців з нагоди Різдва Христового виступив прем'єр провінції Онтаріо Дж. Робартс. Сніг з морозом пригадував наше Різдво на Україні.

Княжий Дар. — Вже чотири роки існує в Торонт при вул. Говард Парк Гарденс ч. 35 Український Дім для старших, в якому живуть 24 старші українські громадяни і громадянки, які під дбайливою опікою Управи Дому проводять у тихій та безтурботній атмосфері дні свойого життя. Про вагу і значення такого Дому для старших не треба багато переконувань, кожна держава і кожне культурне суспільство старається запевнити своїм старшим громадянам спокійне життя на старість. Велике число нових зголошень заставило Управу Дому застановитись над побудовою нового приміщення бодай на 100 осіб. В тому напрямку йдуть старання для закупу площі та виготовлення проєктів побудови. Уряд Суспільної Опіки дасть потрібні фонди на удержання сотні осіб, але мусить бути побудоване нове приміщення. Управа Дому і Дирекція звертаються до українського громадянства з проханням про пожертви. Перший, що відгукнувся на це прохання — це наш Торонтонський Владика — Кир Ізидор, складаючи княжий дар в сумі 1 000 дол. Преосвященний Владика, жертвуючи на цю благородну ціль, немов приєднується до прохання Управи Дому та прикладом закликає всіх людей доброї волі прийти з допомогою гарному ділу. Управу Дому вже довгі роки очолює енергійна громадська діячка пані Пастернакова.

Вибір королеви. — Управа Хору „Прометей" при О. СУМ влаштовує в суботу, 3-го лютого ц. р. в залі Колеґії ОО Василіян при 3100 Вестон Ровд — Валь з вибором королеви. Управа звертається до незамужніх кандидаток від 16-го року життя, щоб негайно пересилали свої фотознимки, які будуть поміщувані у пресі. Вибір десятьох фіналісток переведе голова Народного Мистецтва на Канаду п. Л. Косар з дружиною і п. Денис Флин — голова Інформації Міської Управи. Вибір королеви відбудеться під час балю. Нагорода для королеви — поїздка до Мексіко, яку уфундувало Українське Бюро Подорожей „Астро" п. Т. Волошина. Сподіваємося, що буде це одна з кращих імпрез - забав нашого міста в цьому сезоні, з гарною програмою і великою участю громадянства. Хор „Прометей" разом з дівочим хором „Діброва" і духовою оркестрою „Батурин", — все це під керівництвом незрівнаного диригента мґр. В. Кардаша, тішиться великою увагою і популярністю.

Свято Самостійности і Соборности. — Місцевий відділ КУК влаштовує 28 січня у великій залі Месей Гол святочну академію з приводу Свята Соборности і Самостійности 22 січня, у 50-річчя Української Національної Революції. В програмі найкращі мистецькі сили Торонта. Вступне слово виголосить голова КУК — д-р О. Бойко, а головну доповідь сеньйор нашого активного громадського і політичного життя ред. І. Вараниця. З привітами виступлять представники Федерального і Провінційного Урядів. З цієї нагоди проголосить мейор міста Український День.

Стаття у „Телеграмі". — Щоденник „Телеграм", що появляється в Торонті, приніс на першій сторінці з дня 6-го січня прихильну і об'єктивну статтю свого кореспондента про відносини в СССР і на Україні у зв'язку з судами і ув'язненням українських письменників і вчених. Про боротьбу молодого покоління з комуністичною займанщиною, В. Чорновола, видання книжки матеріялів з України „Біда з розумом".

В. Дідюк

ПІДСУМКИ ОДНОГО З'ЇЗДУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

контакти з КСУТ-ом в Чехо-Словаччині з метою взаємних обмінів досвідом".

Про радіогодини українською мовою в Польщі: „У Кошаліні, Щеціні, Жешові, Любліні і Ольштині ведеться українське радіомовлення. Головне правління має свої деякі завваги відносно тем і змісту українського радіомовлення і своїми заввагами хоче поділитися з делеґатами. В деяких українських радіопрограмах подаються часом теми загальнопольського значення тільки українською мовою, натомість мало говориться про життя і діяльність УСКТ, про життя і працю українського населення свого воєвідства. Вважаємо, що немає потреби повторювати те, що було в радіомовленні подане польською мовою, але треба говорити про працю і діяльність місцевої організації УСКТ і про життя українського населення та про важливі культурні події на радянській Україні".

Щодо українців та їх видань і радіомовлення у країнах вільного світу, то ГП УСКТ зазначає: „З огляду на посилену пропаганду ворожих осередків, а серед них українських націоналістичних осередків з ФРН і США, — УСКТ повинно більше уваги присвятити ідейно - виховній діяльності, щоб зробити українські середовища ще більш відпорними на ідеологічну диверсію ворожих аґентур".

Щоб було зрозуміліше, чому українська людність у Польщі бокує від „свого" Товариства, не передплачує „Нашого Слова" і „Нашої Культури" — його пресових органів — наведемо з того ж „Нашого Слова" ч. 50 з мин. року уривок з побажань українців Кошалінщини:

„В дискусії критиковано пресовий орган Товариства — „Наше Слово" та його місячний додаток „Наша Культура". Дискутуючі, м. ін. підкреслювали, що ці органи затрачують культурний характер і перетворюються в політичні органи. Виступаючі домагалися, щоб і в „Нашому Слові" і в „НК" було більше матеріялів про діяльність УСКТ та інформацій про життя українців за кордоном. Одночасно звернено увагу й на те, що польська преса дуже рідко порушує справи національних меншостей, зокрема справи українського населення Польщі".

Не може бути найменшого сумніву, що українські батьки в Польщі бажають, щоб їхні діти росли українцями, а не покручами, що вони, як і українські студенти, бажають не лише зберігати, а й розвивати рідну мову та культуру. Але годі припустити, щоб хтось із них „гнався" за школою, в якій мають вихваляти Москву, Варшаву, КПСС, ПОРП і т. п. об'єкти, провадити між дітьми антирелігійну пропаґанду, а в гуртках самодіяльности — співати про творця модерної російської імперії Леніна... Само ж „Наше Слово" писало минулого року, що деякі передплатники відмовились читати ту газету, відколи в ній, у висліді контактів з київськими вірнопідданими троньками, почали писати слово Бог з малої літери...

(К.)

Читайте українські книжки і газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Міжнародна Різдвяна Виставка в Толідо, Огайо

Український стіл на Міжнародній Різдвяній Виставці

В місті Толідо відбулася 17-го грудня 1967-го року Міжнародна Різдвяна Виставка в будинку зоологічного городу. Цю цікаву Виставку влаштував Міжнародний Інститут в порозумінні з представниками 25-ти національностей. Запрошені були до участи в виставці і українці з Росфорду і Толідо.

Виставка називалася Різдво Христове по всьому світі. Виставку відвідали тисячі глядачів, які захоплювалися народними співами і танцями різних народів.

Українська група танцюристів складалася із 50-ох осіб, членів парафії св. Михаїла в Росфорді та Толідо. Українці відтанцювали 8 танків. Танцюристи були в народних строях. Присутні щиро їх оплескували.

На виставці була українська хата, чи радше український стіл, на ньому синьо-жовтий український прапор та все було влаштоване так, як це було колись в Україні на Свят Вечір. Пояснення були американською мовою. При столі були статуї: господаря й господині в українських строях. На столі сіно, під столом солома. На столі були страви і колач, як це діється в Україні.

Українська молодь здобула собі симпатії тисяч чужих відвідувачів, які відвідали український стіл.

Петро Юркевич

Нові заходи для будови пам'ятника Т. Шевченкові в Буенов Айресі

Буенос Айрес. — З Крайового Комітету будови пам'ятника Тарасові Шевченкові в столиці Арґентини повідомляють, що вже розпочались наради з архітектами та скульпторами щодо самого пам'ятника Кобзареві та відповідного оформлення площі, де він стоятиме. Місце те дійсно особливе: Пророк України буде в недалекій віддалі від батька американської нації Джорджа Вашингтона. Для активізації збірки значних фондів, від яких значно залежатиме імпозантність цього четвертого у вільному світі пам'ятника Кобзареві, вирішено видати ще перед відкриттям пам'ятника „Пропам'ятну книгу". У ній будуть опубліковані прізвища всіх жертводавців, які таким чином виявлять любов до Кобзаря добрим ділом. Арґентинська столична преса писала вже про заплянований пам'ятник в такому тоні, що це має бути один із найбільш імпозантних у Буенос Айресі. По різних містах і колоніях, де поселені українці, почали творитись філії Крайового Комітету, при співпраці українських церков, товариств, кооперативних організацій. Річний членський внесок членів-основників становить значну суму: 1 тисячу долярів. Члени-спомагачі платять внески по своїй спроможності. Члени-добродії вплачують одноразово пожертву, відповідно до своєї можливости, однак, усі три групи жертводавців будуть однаково поміщені в „Пропам'ятній Книзі". Від Фінансової Комісії Комітету, якою керує п. Теодор Хоминин, надійшов заклик до всіх українців доброї волі і спромоги в Арґентині, щоб вони жертвували на „Фонд будови пам'ятника", як це треба зазначити при пожертві. Вважаючи, що встановлення пам'ятника Т. Шевченкові в Арґентині є доброю нагодою виявити і зміцнити спільний, загальнособорний дух СКВУ, подаємо для наших читачів адреси українських кооператив в Арґентині, куди можна посилати пожертви на добру справу всеукраїнського, культурного і політичного значення:

Cooperativa de Credito Ltda.
"RENACIMIENTO"
Maze 144, Buenos Aires

Cooperativa Integral Ltda.
"FORTUNA"
Soler 5039, Buenos Aires

Coop. de Credito y Consumo
"TRIDENTE"
Suipacha 842, Buenos Aires
Rep. Argentina

ПРО МОЛОДЕ ТЕАТРАЛЬНЕ ПОПОВНЕННЯ В УССР

З листа молодого актора, задрукованого в „Культурі і Житті" з 11 січня: „На Україні будуються нові сучасні приміщення театрів, збільшується акторський склад і штати обслуговуючого персоналу, а кількість висококваліфікованих виконавців, яких готують два наших вузи (Київський і Харківський), лишається недостатньою. Частково потребу в акторах задовольняють театральні студії й училища, однак і цього мало...

„Прийшовши в театр після закінчення інституту (про училище і студію вже й не кажу), майже завжди почуєш образливі для тебе слова: „Те, чого вас навчили в інституті, тут не пройде! Інститут інститутом, а театр театром". У цих словах — і іронія, і зверхність, і навіть перекреслення майже всієї системи виховання актора".

„Червона Калина" знову розквітне в Ню Йорку

Червона калина давно стала в піснях символом України. І хто має її розвеселити, як не люди, готові до боротьби — і сиві ветерани, і енергійна та патріотична молодь? Тому традиційні вечерниці „Червоної Калини" завжди збирали, ще й у Львові між двома війнами, і тепер збирають у Ню Йорку так багато охочих зустрітися з друзями, потанцювати і, пощо правду крити, — поглянути щирим оком на молоденький цвіт — дебютанток, яких цього року зголосилось аж 37, і які є частиною нашої надії на продовження української справи. Але вечерниці, як вечерниці, хоча правда, на них завжди бувають між сотнями молоді, переважно студентів, колишні вояки Армій УНР та УГА, вояки УПА і Дивізії, оповиті військовою славою сиві полковники і генерали наших армій і формацій, прибувають на ці вечерниці репрезентанти всіх громадських організацій... Вечерниці „Червоної Калини" це не тільки баль, це щось більше: єднання поколінь, традицій, фонди для нових видань Видавництва і перший крок красунь-українок на берег широкого життя, їхній дебют.

Від скромної залі УНДому на 2-ій авеню ці традиційні вечерниці були перенесені до великої залі „Мангеттен Сентру", після того до елегантного готелю „Астор", якого нині вже не існує, а останні два роки — до велетенської чудової залі „Ґренд Болл рум" в готелі „Ню Йорк Гілтон", що знає балі міжнародної слави. Там мають місце погомоніти за товариськими столиками і досхочу потанцювати 1.500 осіб! Дебютанток прийматиме, як і завжди, президент ОБВУА д-р Вол. Ґалан, а представлятимуть їх організатори п-ні Христина Навроцька та інж. І. Вінтоняк. Аранжерами в залі і господарями будуть колишні українські старшини, хоча голови їх посріблив сніг років. Хто перебере традиційні вечерниці „Червоної Калини" згодом при потребі? Можливо, що це буде пластовий курінь „Червона Калина", якщо захоче стати спадкоємцем традицій нашого війська і його ідей. А тим часом, „Червона Калина" розквітне 20 січня під звуки оркестри „Амор", в присутності дорогих нам усіх Старшин і Вояків.

Домагаються децимальної системи мір і ваги

Вашингтон. — Друга сесія 90-го Конґресу має готові законопроєкти, внесені ще в 1967-му році, про те, щоб системи цалів і ярдів та фунтів і унцій переміняти на десяткові системи метрів та декаграмів. Законопроєкти внесені Комітетом в справах науки й астронавтики. В Палаті Комісія Правил переведе переслухання в цій справі, а в Сенаті цей проєкт застряг в Торговельній Комісії. На цих різницях між мірами й вагами в ЗДА та в европейських державах терпить американський промисл, бо не може продавати своїх товарів. Невигідно воно і для американських громадян, які не можуть направляти японських магнетофонів (тейп - рекордерів), европейських авт, швайцарських машин до писання та італійських шпальних машин. За кілька років тільки ЗДА не матимуть десяткової системи, бо Індія та Велика Британія вже переходять на десяткові системи мір і ваг. Японія зробила це в 1966-му році.

Сенат вестиме переслухання в справі подорожчання коштів лікування

Вашингтон. — Сенат плянує поширити переслухання, щоб дослідити, чому оплати за побут в шпиталі впродовж останніх десятьох років подвоїлися, а оплата за працю лікарів збільшилася майже на 40 відсотків. Тепер шпиталі беруть за один день побуту пацієнта 20.41 дол., а в роках 1957-1959 ця оплата виносила тільки 10 дол. Десять років тому пацієнт платив лікареві на 40 відсотків менше, як тепер. Переслухання в цій справі почнуться вже в четвер 18-го січня в Сенатській Підкомісії в справах дрібних бизнесменів. Зізнаватимуть три члени Федеральної Торговельної Комісії в справі цін на ліки, які продукують фармацевтичні фірми.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п. о. Протоієрея

МИКОЛИ МОГУЧОГО

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в неділю, 21-го січня 1968 р.

о год. 10-ій ранку
в Українській Православній Церкві

СВ. ВОЛОДИМИРА

при 312 Communipaw Ave., Джерзі Сіті, Н. Дж.

Про молитви за Душу Покійного просять —
РОДИНА, ПАРАФІЯНИ, та ЦЕРКОВНИЙ УРЯД

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. ЛІДІЇ з КУДРИКІВ ПРОКОПОВИЧ

складаємо 25.00 долярів
на Український Католицький Університет у Римі.
Анна РАТИЧ
і сини Любомир, Олег і Ростислав
РАТИЧІ з Дружинами

Опечаленій Родині Покійної, складаємо вислови щирого співчуття.

СПОРТ

редагує В. СОХАН

СІМКОВИЙ ТУРНІР ФУТБ. ЛІГИ ШЕЙФЕРА

П'ятий сімковий турнір Футбольної Ліги Шейфера почався 5-го січня в залі Арморі в Петерсоні, Н. Дж. В цьому турнірі беруть участь футболісти „Чорноморської Січі" з Нюарку. Розгри турніру відбуваються кожної п'ятниці, і вже проведено два круги гор Ліги Шейфера, в якій змагається 10 дружин.

В традиційному відкритті турніру взяли участь представники міста Петерсону, фірми Шейфера й Управи Ліги. На двох вечорах турніру було кожний раз понад тисячу глядачів, які були свідками завзятих баталій та пережили багато емоційних моментів і несподіванок. Найбільше несподіванки справляють своїм симпатикам клюби з вищих ліг, тобто дружини АФЛіги та „Великої Десятки" НАФСоюзу. Серед цих сильних дружин (Гунгарія, Портуґальський СК, „Ч. Січ" і Грецько-Ам. СК) тільки грецькі футболісти вдоволяють своїх симпатиків направду майстерною грою, якою перевищають всіх суперників.

Футболісти „Ч. Січі" здобули наразі тільки одну точку у двох відбутих зустрічах. Українські футболісти визначаються на цьому турнірі гарною технічною грою, особливо в змаганнях із італійською „Молфеттою", коли січовики володіли м'ячем, але бракувало їм рішальних стрілів по воротах. В першій зустрічі із „Віслою" стрільцем воріт для „Ч. Січі" був Л. Вільчак. „Ч. Січ" програла ці перші змагання з рахунком 2:4. В других змаганнях, із італійською „Молфеттою", веденні для „Ч. Січі" здобув З. Снилик, а опісля вирівняння при стані 1:2 здобув Німерчинський.

Склад „Ч. Січі": Яблевський, Касіяненко, Манчик, Німерчинський, Снилик, Л. Вільчак, Ніколін, Попович, Бутенко і Каздоба.

Вислідн досі розіграних зустрічей турніру:

Грецько-Ам. СК — Скатс-Ам. 5:1; Петерсон Доверс — Гунгарія 5:1; Портуґальський СК — Молфетта 2:0; Гобокен — Санта Крос 1:0; Вісла — Ч. С. 4:2; Петерсон Доверс — Портуґальський СК 1:1; Гобокен — Гунгарія 2:1; Скатс-Ам. — Санта Крос 2:1; Грецько-Ам. СК — Вісла 4:2; Ч. Січ — Молфетта 2:2.

Табеля гор Футб. Ліги Шейфера

	т.	в.
Грецько-Ам. СК	4	9:3
Гобокен	4	3:1
Петерсон Доверс	3	6:2
Портуґальський СК	3	3:1
Вісла СК	2	6:6
Скатс-Ам. СК	2	3:6
Чорном. Січ	1	4:6
Молфетта СК	1	2:4
Санта Крос ФК	0	1:3
Гунгарія Н. П.	0	2:7

Календарець гор Фут. Ліги Шейфера

В третьому вечорі турніру в п'ятницю 19-го січня відбудуться в залі Арморі в Петерсоні, Н. Дж. наступні зустрічі:

год. 7:30 Скатс-Ам. С К — Молфетта
год. 8.00 Чорном. Січ — Санта Крос
год. 8:30 Петерсон Дов. — Грецько-Ам. СК
год. 9.00 Вісла — Гунгарія
год. 9.30 Портуґальський СК — Гобокен

О. Твардовський

Протести й демонстрації проти большевицької аґіт-виставки в Мюнхені

9-го січня 1968 року комуно - російські народовбивці відкрили в мюнхенськім міському музею виставку картин росту і розвитку їхньої колоніяльної імперії, яку вони звуть найщасливішою і найпрогресивнішою державою в світі. На відкриття приїхав з Бону большевицький амбасадор Царапкін та численні пропагандисти — „професори", яких цілю є продовж цілого місяця індокринувати німецьких інтелектуалів, студентів і публічну опінію ідеями російського геноцидного деспотичного комунізму і шовінізму.

Під час відкриття одначе численні групи еміґрантів з поневолених Росією країн об'єднаних в Анти-Большевицькім Блоці Народів та німецькі студенти зорганізували протестну акцію, роздаючи численні летючки з закликом до німців виявити обудність большевицької пропаганди. Участь взяло біля 50 осіб.

Наступного дня, 10-го січня, відбулася демонстрація, організована АБН, до яких прилучилися німецькі студентські організації. Несучи кілька десятків транспарентів та національні прапори, яких 100 демонстрантів вимагали: „Геть з СССР — тюрмою народів", „Звільнити Сороку, Караванського, Горбового", „В обороні українських інтелектуалів", „Росіяни забирайтеся з України", „АБН несе свободу" і т. п. На демонстрацію прибуло велике число репортерів та фотографів від преси, телевізії, радія, кіна, а також від міжнародних пресових агенцій.

Ще цього самого дня, вечером, при сильному морозі, відбулася третя і найбільша протестаційна імпреза, яку зорганізував німецький Республіканський Студентський Союз і А.Б.Н. Метою імпрези було вшанувати злочинне знищення большевиками сл. п. Степана Бандери і в його особі всіх знищених росіянами борців за державну волю поневолених народів. На Королівській Площі понад 200 осіб вислухали при світлі яких 100 смолоскипів промови А. Рауa — голови згаданого студентського об'єднання, а потім походом з кількома національними транспарентами з якою півсотнею транспарентів всі помаршували на вулицю Крайтмаєр 7. Там демонстранти поклали перед будинком вінок. Від українців промову прочитав студент Микола Франкевич. Від німців знаменіте святочне слово виголосив патетичним бальорим тоном відомий журналіст редактор Вольфганг Штравс. Опісля відспівано „Не пора, не пора" і німецький національний гимн.

Вечером цього ж дня всенімецька телевізійна станція ч. 2, яка охоплює також терен Австрії та Швайцарії, подала спеціяльну кількахвилинну передачу про нашу раніщню демонстрацію. Демонстрації викликали гостру реакцію буйдючого російського амбасадора, який домагався від прем'єра Баварії, щоби заборонив всякі проти-російські демонстрації і прем'єр, як можна було сподіватися, запевнив москаля, що зробить все, що цей бажає.

Німецька преса, яка в більшості є наставлена проти свободолюбної діяльности і не радо критикує російську народовбивчу політику, принесла короткі неприхильні перекручені вістки, а саме, Зюддойче цайтунг, Мюнхенер Меркур, Абендцайтунг. Одначе обширну інформацію зі знимкою подав на першій сторінці Франкфуртер Рундшау. Треба сподіватися, що широкі ілюстровані відомлення появляться в ряді тижневиків та місячників, видаваних різними групами, які не підтримують коекзистенційної політики теперішньої бонської коаліції.

Доцільно відзначити, що під час відкриття большевицької виставки згідно з повідомленнями Абенд цайтунг хтось з кругів АБН кинув смердючкову бомбу, а в ночі з 9-го на 10-го січня хтось большевицький кровавий прапор з стовпа перед будинком музею. На другий день КҐБісти мусіли повісити запасний прапор, певно сподіваючись, що прийдеться їм зужити більшу кількість своїх шмат, та поставили свого аґента біля прапора для його охорони.

В демонстраціях взяли участь чисельно найбільше українці, а також хорвати, словаки, румуни, литовці й інші. Замітний є також ентузіязм групи німецьких студентів до гостріших протикомуністичних і противосійських виступів. Треба відзначити жертвенну участь в підготові та переведенню демонстрацій української молоді, зокрема Миколи Франкевича з Ульму, Богдана та Христини Шуперів з Мюнхену, Наді Ковальчук з Авґсбурга, Миколи Грицая та інших.

11-го січня українські та німецькі студенти перевезли вінок з-під хати, де був убитий сл. п. Степан Бандера, на його могилу.

Большевицький показ імперської „культури" триває цілий місяць. Також протиакції будуть продовжуватися.

Досі роздано по кілька сот примірників листівок про Степана Бандеру, листівки з висненнями справжніх цілей большевицької виставки, пресової заяви Голови АБН і документації про українських інтелектуалів, яких замучують большевики в своїх мордовських таборах.

А.В.Б.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 19-го СІЧНЯ 1968 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Приймання членських вкладок 397 Відд. від год. 7-8:30 веч. в домі ЗУАДК-у при 5020 Олд Иорк Рд. Просимо довгуючих членів вирівняти залеглі вкладки. — Управа.

СУБОТА, 20-го СІЧНЯ 1968 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори членів 397 Відд. від год. 3-4:30 по пол. в домі Т-ва Укр. Амер. Горожан — 847 Н. Френклін вул. Просяться всіх членів, що залягають з вкладками вирівняти їх та вплатити членські внески за біжучий місяць січень. — І. Скочиляс, гол., М. Нич, секр.

ГАРТФОРД, Конн. Річні збори Б-ва св. І. Хрестителя — 277 Відд., о год. 7-ій веч. в УН-Домі, 961 Ведерфілд Ейв. На порядку: звіти Управи і Контр. Комісії, вибір управи на 1968 р., ріжне. По зборах Відділу відбудуться збори членів Каси Хворих. Управа.

ШОТЛЯНДЕЦЬ - СВЯЩЕНИК ВИГОЛОСИВ ДОПОВІДЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Торонто. — З ініціятиви Комітету оборони обряду і традицій Української Католицької Церкви в Канаді, в грудні відбувся в Торонті вечір з доповіддю на тему „Ісцілення Української Церкви у вільному світі". Газета „Батьківщина" з 23-го грудня ц.р. повідомляла, що ту доповідь виголосив українською мовою шотляндець, о. Клейтон Барклей з Вінніпеґу. Він впродовж трьох років вивчав українську мову й обряд. У неділю він теж відправив Службу Божу („дванадцятку") в найбільшій у Торонті укр. кат. Святомиколаївській церкві і виголосив проповідь українською мовою.

ТАРЗАН, Ч. 5935. Ватажок гине!

— Не буде дальшого проливу крови, — заявив ватажок вводю. — Білі дістали добру лекцію.

—Ви є старий дурак! — кричав Джепа, усуваючи в злості на бік свого батька.

Нагло й несподівано король спотикнувся і впав, розбиваючи собі голову до естради!